

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

වාර්තාවේ අංකය : පීඊආර්/2016/විඛබ්/01

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව

කාර්යසාධන හා පරිසර විගණන අංශය

පටුන

	විස්තරය -----	පිටු අංක -----
1.	විධායක සාරාංශය	1-2
2.	හැඳින්වීම	
2.1	පසුබිම	3
2.2	ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යවල සංයුතිය	3-5
2.3	ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සෞඛ්‍යට ඇතිකරන බලපෑම	6-7
2.4	ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය හා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ නෛතික පසුබිම	7-9
2.5	විගණනය සඳහා අධිකාර බලය	9
2.6	විගණනය සඳහා මාතෘකාව තෝරා ගැනීම	9
2.7	විගණන ප්‍රවේශය	10
2.8	විගණන අරමුණ	10
2.9	විගණන විෂයපථය	10-11
2.10	විෂයපථය සීමාවීම්	11-12
3.	විස්තරාත්මක විගණන සොයා ගැනීම්, නිර්දේශයන් සහ ආයතනවල අදහස් දැක්වීම්	
3.1	ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය	13-27
3.2	ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ නෛතික පසුබිම	27-35
3.3	ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධ පොදු නිරීක්ෂණ	35-42
4.	නිගමනය	43

1. විධායක සාරාංශය

විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ භාවිතය මගින් ජන ජීවිතය වඩා පහසු කරයි. එසේ වුවද එම උපකරණ භාවිතය වැඩි වෙත්ම ජනනය වන අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයද දිගින් දිගටම ඉහල යන අතර, ඒවා නිසිලෙස කළමනාකරණය නොකිරීම පරිසරයට සහ ජනජීවිතයට හානිදායක තත්ත්වයන් ඇති කරයි.

විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ ආනයනය කිරීමේදී ආනයන අවශ්‍යතා සපුරා තිබේද යන්න හා එම උපකරණ භාවිතයෙන් පසු ඉවත් කිරීමේදී පරිසරයට සහ ජනජීවිතයට ඇති කරන අහිතකර බලපෑම් සැලකිල්ලට ගෙන තිබේද යන්න ඇගයීම හා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය විධිමත්ව බැහැර කිරීම සඳහා පවතින නීතිමය යාන්ත්‍රණය හා එහි ක්‍රියාකාරීත්වය ඇගයීම මෙම විගණනයේ අරමුණ විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වගකීම පැවරී ඇති ප්‍රධාන ආයතනය මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වේ. එම අධිකාරිය විසින් අධීක්ෂණය සිදු කරන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් (Collectors) මගින් දැනට අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සිදු කරනු ලැබේ. එසේ වුවද ඒවා අවිධිමත් ලෙස එකතු කරන්නන්ද විශාල ප්‍රමාණයක් මෙරට තුළ සිටින අතර ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් අධීක්ෂණයක් කිසිදු ආයතනයක් මගින් සිදු නොවේ. අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් වෙත බලපත්‍ර ලබාදීමේ ක්‍රියාවලියේ මෙන්ම එම එකතු කරන්නන් අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ ක්‍රමවේදයේ දුර්වලතා රාශියක් පවතින බව මෙහිදී නිරීක්ෂණය විය.

එසේම මෙම ක්‍රියාවලිය සඳහා ආනයන අපනයන පාලක දෙපාර්තමේන්තුවද, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයද, පාරිභෝගික සේවා අධිකාරියද, ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශන නියාමන කොමිෂන් සභාව හා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය සම්බන්ධවන අතර එම ආයතන විසින් ඉටු කරන කාර්යභාරයන් ද මෙහිදී ඇගයීමට ලක් කෙරුණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් 2008 වර්ෂයේදී ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙල කර තිබුණද එය එළිදැක්වීමට අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් පිලිගත් ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිව ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සිදුවෙමින් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. 2008 අංක 1 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝගයන්හි ඉවතලන පරිගණක, පරිගණක උපාංග හා ජංගම දුරකථන කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් පමණක් රෙගුලාසි ඇතුළත් කර ක්‍රියාත්මක කරන බව නිරීක්ෂණය වූ අතර අනෙකුත් විද්‍යුත් සහ විදුලි උපකරණ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු පාලනයක් සිදු නොකරන බව නිරීක්ෂණය විය. උත්පාදකයා විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වගකිව යුතු බව නියෝග වල සඳහන්ව තිබුණු අතර ආයතන දෙකක් පමණක් ඒ සඳහා

බලපත්‍ර ලබා තිබුණි. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය පරිසරයට හානිකර ලෙස මුදාහැරීම සම්බන්ධයෙන් සිදුවන හානිය පිළිබඳ මහජනතාව තුළ අවබෝධයක් ඇති කිරීම සඳහා සිදුකළ යුතු දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් පරිදි පවත්වා නොතිබුණි. තවද අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා නිෂ්පාදකයා යොදා ගැනීමේ විධිවිධාන පරිසර පනතෙහි ඇතුළත්ව නොතිබුණි. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන්, ඒවාට සම්බන්ධවන රජයේ හා පෞද්ගලික ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වා නොතිබූ අතර මෙම ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් දත්ත පද්ධතියක් නොමැති වීමද කැපී පෙනුණි.

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වූ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් වහා ඇතිකළ යුතු අතර නිෂ්පාදකයා හා ආනයනකරු ඒ සඳහා වගකිව යුතුය යන සංකල්පය සඳහා නීතිමය පදනමක් ලබාගත යුතුවේ. විද්‍යුත් උපකරණ අලෙවියේදී මහජනතාවට ඒ පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමට අවශ්‍ය වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුවේ. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට සම්බන්ධවන සියළුම පාර්ශව ඒකරාශී කර තොරතුරු යාවත්කාලීන වන පරිදි දත්ත පද්ධතියක් ස්ථාපිත කළ යුතුවේ. දැනට සිදුවන පාලනයන්, ආනයනික භාණ්ඩ වලට පමණක් සීමා වී ඇති අතර ආනයනික නව භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන්ද එවැනි පාලනයක් ඇතිකළ යුතුවේ.

සාපේක්ෂ වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය දුර්වල මට්ටමක පවතින අතර දැනුවත්භාවය මද බව, ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණයක් නොමැතිවීම, වගකිවයුතු ප්‍රධාන ආයතනය වන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මේ සඳහා මැදිහත්වීමේ මන්දගාමී ස්වරූපය එයට හේතු වී තිබුණි.

2. හැඳින්වීම

2.1 පසුබිම

විද්‍යාවේ දියුණුවත් සමඟ විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ නිපදවීමට මිනිසා උත්සාහගත් අතර එහි ප්‍රතිඵලයන් ලෙස විද්‍යුත් උපකරණ ජන ජීවිතයෙන් බැහැර කළ නොහැකි තරමට ඒවා මිනිසා විසින් වැලඳගෙන ඇති අතර ඒවායේ ඇති ඉමහත්වූ ප්‍රයෝජනවත්භාවය ඊට හේතු වී ඇත. ප්‍රධාන විද්‍යුත් උපකරණ ලෙස ගෘහ විදුලි උපකරණ, කාර්යාල උපකරණ, ඉංජිනේරු උපකරණ, වෛද්‍ය උපකරණ, කර්මාන්ත ශාලා උපකරණ යනාදිය හඳුනාගත හැකිය.

මෙම සියලු වර්ගයේ විද්‍යුත් උපකරණ භාවිතයෙන් පසු ඉවත් කිරීමේදී ඒවා අපද්‍රව්‍ය බවට පත්වේ. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ලෙස හඳුන්වනු ලබන්නේ මෙම භාවිතයෙන් පසු ඉවතලන විද්‍යුත් උපකරණ මෙන්ම ඒවාට සම්බන්ධ උපාංගයන් වේ. උදාහරණයක් ලෙස පරිගණක යන්ත්‍රයක් විද්‍යුත් උපකරණයක් වන අතර ඊට සම්බන්ධ කරන වයර් ඇතුළු අනෙකුත් භාණ්ඩ එහි උපාංගයන් වේ. මෙම පරිගණකය ඉවත් කිරීමත් සමඟ එම උපාංගද ඉවත් කරන බැවින් ඒවාද ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ගණයට අයත් වේ. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් මෙම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය ලෙස හඳුන්වයි.

2.2 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යවල සංයුතිය

විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ වල සංගතව පවතින රසායනික ද්‍රව්‍ය පහත දක්වා ඇති අතර උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍යක් ලෙස ඒවායේ ඇතුලත් බැරලෝහයන් නිදහසේ පරිසරයට බැහැර කළහැකි ඉඩකඩක් නොමැති ඒවා බව පැහැදිලි වේ.

ද්‍රව්‍ය (substance) -----	ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය පැවතීම (Occurrence in e-waste) -----
බැර ලෝහ සහ වෙනත් ලෝහ (Heavy metals and other metals) - ආසනික් (Arsenic)	ආලෝකය නිකුත් කරන ඩයෝඩයන්හි ගැලියම් ආසනයිඩ් කුඩා ප්‍රමාණයන් ලෙසින් (Small quantities in the form of gallium arsenide within light emitting diodes)
- බේරියම් (Barium)	සිආර්ට් ගෙට්ච්ස් (Getters in CRT)
- බේරිලියම් (Beryllium)	සිලිකන් පාලක සෘජුකාරකයන් සහ එක්ස් කිරණ කාචයන් සමන්විත ශක්ති සැපයුම් පෙට්ටි. (Power supply boxes which contain silicon controlled rectifiers and x-ray lenses)

- කැඩ්මියම් (Cadmium)	නැවත ආරෝපනය කළ හැකි NiCd බැටරි, ප්‍රතිදීප්ත ස්ථරය (සිආර්ටි තිරයන්හි) මුද්‍රණ යන්ත්‍ර සඳහා භාවිතා කරන තීන්ත සහ ටෝනර්, ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර (Rechargeable NiCd-batteries, fluorescent layer (CRT screens), printer inks and toners, photocopying machines (printer drums))
- ක්‍රෝමියම් (Chromium VI)	දත්ත පටි, ජ්‍යෙෂ්ඨ ඩිස්ක් (Data tapes, Floppy disks)
- ඊයම් (Lead)	සිආර්ටි තිර, බැටරි, ප්‍රින්ටඩ් වයරිං බෝර්ඩ් (CRT Screens, batteries, printed wiring boards)
- ලිතියම් (Lithium)	ලිතියම් බැටරි (Li-batteries)
- රසදිය (Mercury)	එල්සීඩී වල පිටුපස ආලෝකය සපයන ප්‍රතිදීප්ත පහන්, ක්ෂාරීය බැටරි සහ රසදිය තෙමන ලද ස්විචයන් (Fluorescent lamps that provide backlighting LCDs, in some alkaline batteries and mercury wetted switches)
- නිකල් (Nickel)	නැවත ආරෝපනය කළ හැකි NiCd බැටරි හෝ NiMH බැටරි සිආර්ටි වල ඉලෙක්ට්‍රෝන ගන් (Rechargeable NiCd batteries or NiMH batteries, electron gun in CRT)
- දුර්ලභ භූ මූලද්‍රව්‍ය (ඉට්‍රියම්, යුරෝපියම්) Rare Earth elements (Yttrium, Europium)	ප්‍රතිදීප්ත ස්ථරය (සිආර්ටි තිර) Fluorescent layer (CRT-screen)
- සෙලේනියම් (Selenium)	පරණ ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර (Older photocopying-machines (photo drums))
- සින්ක් සල්ෆයිඩ් (Zinc sulphide)	සිආර්ටි තිරයන්හි අභ්‍යන්තරය, දුර්ලභ භූ මූලද්‍රව්‍යයන් මිශ්‍ර (Interior of CRT screen, mixed with rare earth metals)
වෙනත් (Others)	
- ටෝනර් කුඩු (Toner Dust)	ලේසර් මුද්‍රණ යන්ත්‍ර සඳහා ටෝනර් කාර්ට්‍රිජ් (Toner cartridges for laser printers/ copiers)
විකිරණශීලී ද්‍රව්‍ය (Radio-active substances)	
- අමේරිසියම් (Americium)	වෛද්‍ය උපකරණ, දුම් අනාවරණයන්හි පවතින ගිනි අනාවරණ ක්‍රියාකාරී සංවේදී මූලද්‍රව්‍ය (Medical equipment, fire detectors, active sensing element in smoke detectors)

(උපුටා ගැනීම - ewasteguide.info - වෙබ් අඩවිය)

භාවිතයෙන් ඉවත් කරනු ලැබූ විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණවල ඇතුළත් රසායනික සංයුතිය ඉතා වැදගත් වන අතර ඒවා ප්‍රතිශතයන් වශයෙන් පහත පරිදි දැක්විය හැක.

Material	Large household appliances	Small household appliances	ICT and consumer electronics	Lamps
-----	-----	-----	-----	-----
	ප්‍රතිශතය	ප්‍රතිශතය	ප්‍රතිශතය	ප්‍රතිශතය
ලෝහ මිශ්‍ර ද්‍රව්‍ය (Ferrous metal)	43	29	36	0
ඇළුමිනියම් (Aluminum)	14	9.3	5	14
තඹ (Copper)	12	17	4	0.22
රියම් (Lead)	1.6	0.57	0.29	0
කැඩ්මියම් (Cadmium)	0.0014	0.0068	0.018	0
රසදිය (Mercury)	0.000038	0.000018	0.00007	0.02
රත්‍රං (Gold)	0.00000067	0.00000061	0.00024	0
රිදී (Silver)	0.0000077	0.000007	0.0012	0
පැලැඩියම් (Palladium)	0.0000003	0.00000024	0.00006	0
ඉන්ඩියම් (Indium)	0	0	0.0005	0.0005
බ්රෝමීකරණය කරන ලද ප්ලාස්ටික් (Brominated plastics)	0.29	0.75	18	3.7
ප්ලාස්ටික් (Plastics)	19	37	12	0
රියම් විදුරු (Lead glass)	0	0	19	0
විදුරු (Glass)	0.017	0.16	0.3	77
වෙනත් (Other)	10	6.9	5.7	5
එකතුව	100	100	100	100

(උපුටා ගැනීම - ewasteguide.info - වෙබ් අඩවිය)

වර්තමානයේදී ලෝකයේ සිසුයෙන් වර්ධනය වන අපද්‍රව්‍ය වර්ග අතරට ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය වල බලපෑම මූලික වී ඇති නිසා එම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කර ගැනීමේ අභියෝගයට අද මිනිසා මුහුණ දී ඇත. මන්ද එය නිසිලෙස කළමනාකරණය කර නොගැනීමෙන් පාරිසරික මෙන්ම සෞඛ්‍ය ගැටලු ඇතිවීමෙන් මිනිසාගේ ජීවිතයට තර්ජනයක් විය හැකි බැවිනි. තවද ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යවල අඩංගු බැරලෝහ පරිසරයට මුදා හැරීමෙන් සියලු ජීවීන්ගේ පැවැත්මට දැඩි අභියෝගයක් එල්ල වන බවට හඳුනාගෙන ඇත.

2.3 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සෞඛ්‍යට ඇතිකරන බලපෑම

විද්‍යුත් සහ විදුලි උපකරණ භාවිතයෙන් පසු අවිධිමත් ලෙස පරිසරයට මුදාහැරීම මත බැරලෝහ පරිසරයට එකතුවීම හේතුවෙන් පහත සඳහන් ලෙඩ රෝග වැළඳීමට හේතුකාරක වන බව ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ වැඩිදුර තොරතුරු පරීක්ෂා කිරීමේදී අනාවරණය විය.

බැරලෝහ -----	වැළඳෙන රෝගය -----
ආසනික් (Arsenic)	සමේ රෝග, පෙනහළු පිලිකා, ස්නායු දුබලතා සහ ඇතැම් විට මාරාන්තික විය හැකිය.
බේරියම් (Barium)	මස්පිඩු වේදනා, හෘදයට අක්මාවට හානි සිදුවීම, දිගු කාලීනව රුධිර පීඩනය වැඩිවීම.
බෙරලියම් (Beryllium)	සමේ රෝග, පෙනහළු පිලිකා
කැඩ්මියම් (Cadmium)	වකුගඩු රෝග, උණ, හිසරදය, මස්පිඩු වේදනා, පෙනහළු පිලිකා
CFCs (Chlorofluorocarbons)	සමේ රෝග, ජාන විකෘතිවීම්
ක්‍රෝමියම් (Chromium)	ඇසේ සහ සමේ රෝග
ඊයම් (Lead)	වමනය, අතීසාරය, කම්පනය, අධිමුර්ජාව හෝ ඇතැම් විට මරණය, ස්නායු පද්ධතියට හානි, කෑම අරුවිය, නිදිමත, හිසරදය
රසදිය (Mercury)	මොලයට හා අක්මාවට හානි සිදුවීම
Polychlorinated biphenyls (PCBs)	ස්නායු රෝග, පිලිකා

(උපුටා ගැනීම - ewasteguide.info - වෙබ් අඩවිය)

ඉහත තත්ත්වයන් පාලනය කිරීම සඳහා ලෝකයේ රටවල් අතර විශේෂයෙන් දියුණු රටවල් මේ සඳහා ප්‍රමුඛ අවධානයක් යොමුකර ඒ වෙනුවෙන් ප්‍රතිපත්ති හා රෙගුලාසි සකස් කර මෙම ගැටලුව සඳහා පිළියම් යොදමින් සිටී. උදාහරණ ලෙස දියුණු රටවල ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යවල වගකීම නිෂ්පාදකයා විසින් දැරීමට සිදුවන අතර එමඟින් භාණ්ඩ භාවිතයෙන් පසු නිෂ්පාදකයා විසින්ම එම අපද්‍රව්‍ය භාරගෙන නිසි පාරිසරික ක්‍රමවේදයන්ට අනුව කළමනාකරණය කරනු ලබයි.

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා මෙතෙක් නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය නොකරන අතර ඉතා සුළු අයිතම ප්‍රමාණයක පමණක් අවම මට්ටමින් කළමනාකරණය සිදුවෙමින් පවතී. උදාහරණ ලෙස CFL බල්බ්, ජංගම දුරකතන හා පරිගණක යනාදිය අපහරණය කිරීම දැක්විය හැක.

2.4 ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය හා එම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ නෛතික පසුබිම

2.4.1 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වාර්ෂිකව ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මෙට්‍රික් ටොන් 92,000 ක් පමණ ජනනය කරයි. CFL බල්බ්, ජංගම දුරකථන, රූපවාහිනී, බැටරි, පරිගණක යනාදිය එම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය අතර ප්‍රධාන තැනක් ගනු ලබන අතර එයින් බහුතර ප්‍රමාණයක් නිසි කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයකින් තොරව අපහරණය කරයි. මෙම විගණනයේදී පුරෝකථනය කරන ලද දත්තයන්ට අනුව 2020 වර්ෂය වනවිට ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මෙට්‍රික් ටොන් 120,000 ක් පමණ ජනනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

නිවෙස්වල එදිනෙදා බැහැර කරනු ලබන සාමාන්‍ය අපද්‍රව්‍ය සමඟ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මිශ්‍ර කර බැහැර කිරීම සිදු කරයි. ඒවායේ ඇතුළත් බැර ලෝහ වන කැඩ්මියම්, ආසනික්, රසදිය සහ ඊයම් අනාරක්ෂිත ලෙස බැහැර කිරීම නිසා නොයෙකුත් පාරිසරික හා සෞඛ්‍යමය ගැටළුවලට මූලික වේ. එමෙන්ම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යවල හානිකර ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳ මහජනතාවගේ දැනුවත්භාවය අවම වීම නිසා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් හට ඒවා ලබාදීමට ඇති උනන්දුව අඩු වී ඇත.

2.4.2 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ නෛතික පසුබිම

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වගකීම දරන ප්‍රධානම ආයතනය වන්නේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියයි. 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනත යටතේ මෙය පිහිටුවා ඇති අතර එහි 23 (අ) සහ (ආ) වගන්ති යටතේ මේ සම්බන්ධයෙන් කරුණු දක්වා ඇත. එනම් අධිකාරිය විසින් නිකුත් කරනු ලබන බලපත්‍රයක බලය යටතේ සහ නියම කරනු ලැබිය හැකි වෙනත් ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මිස, අපද්‍රව්‍ය පරිසරය වෙත බැහැර කිරීම, පිට කිරීම හෝ එහි තැන්පත් කිරීම තහනම් බව එහි සඳහන් වේ. මේ පිළිබඳ වැඩි විස්තර 2008 අංක 1 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝගයන්හි 15 වන නියෝගයෙහි සඳහන් වේ. එසේම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය අපනයනය කිරීමේදී ඒ පිළිබඳ ඇති ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ඒවා අපනයනය කිරීමට අවසර ලබා දීමේ වගකීම මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සතුවේ. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් මිලභට

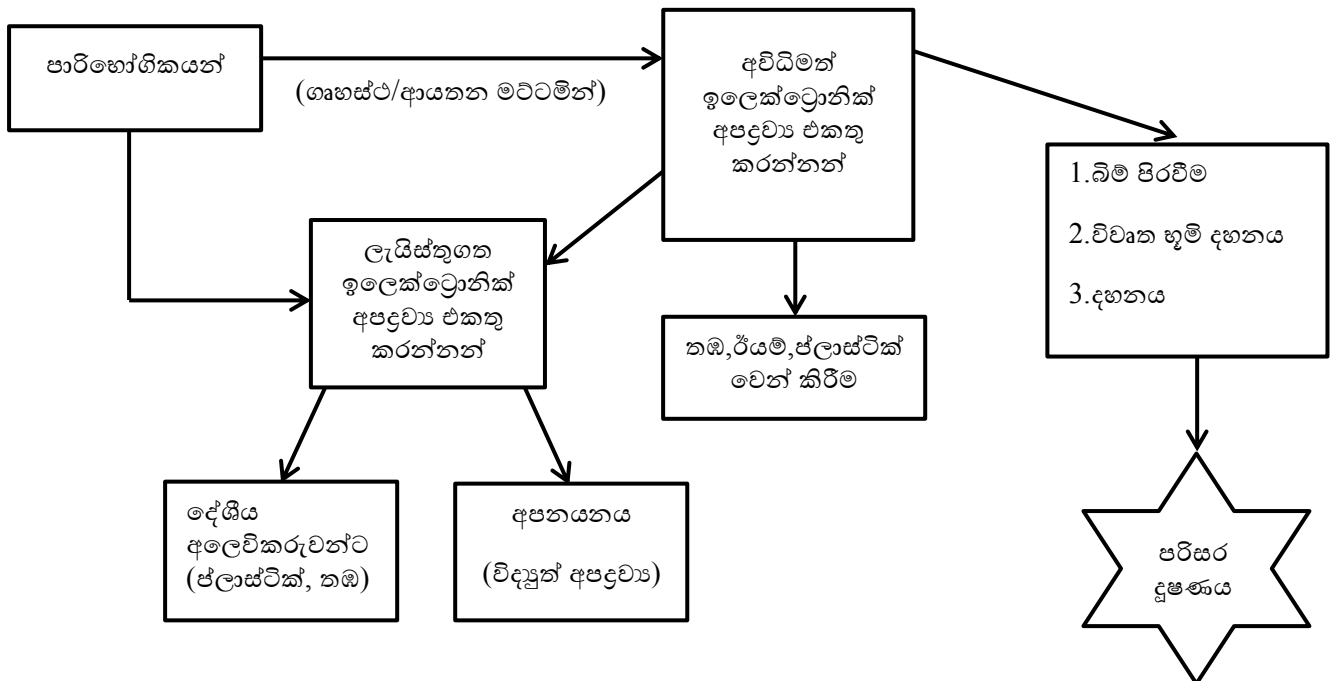
වැදගත් වන ප්‍රධාන ආයතනය වන්නේ ආනයන සහ අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුවයි. 1969 අංක 1 දරන ආනයන සහ අපනයන (පාලන) පනත යටතේ, නම් කරන ලද විද්‍යුත් උපකරණ හා ජංගම දුරකථන ආනයනය කිරීමේදී ඒ පිළිබඳ ඇති නිර්ණායකයන්ට යටත්ව ආනයනය කිරීම පිළිබඳ පාලනය මෙම ආයතනය මගින් සිදු කරයි.

විද්‍යුත් සහ විදුලි උපකරණ ආනයනය කිරීමේදී හා මෙරට නිපදවීමේදී තිබිය යුතු ප්‍රමිතීන් මොනවාද යන්න පිළිබඳ තීරණය කරනු ලබන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයද මේ සඳහා සම්බන්ධ වන අතර එම භාණ්ඩවල අදාල ප්‍රමිතීන් තිබේද යන්න පරීක්ෂාවද සිදු කරනු ලැබේ.

ජංගම දුරකථන ආනයනයේදී ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව විසින් මේ සඳහා දායක වන අතර එම ආයතනය නියම කරනලද පිරිවිතරයන්ට අනුකූල වූ ජංගම දුරකථන පමණක් ආනයනය කිරීමට අවසර ලබා දේ. එසේම සන්නිවේදන උපකරණ භාවිතයෙන් පසු ඒවා අවසරලත් එකතු කරන්නන් වෙත ලබා දීමේ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ද මෙම ආයතනය මගින් සිදු කරනු ලබයි.

2.4.3 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ ක්‍රමවේදය

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ක්‍රමවේදය පහත රූපසටහන අනුව විස්තර කල හැක.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ක්‍රමවේදය ඉහත පරිදි සිදුවුවද විවිධ හේතු මත එකතු නොකර නිවෙස්වල හා ආයතනවල රඳවා ගෙන ඇති ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයක්ද පවතී.

2.4.4 මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අරමුණු

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අරමුණු පහත පරිදි වේ.

- (අ) ජාතික පාරිසරික පනත යටතේ පාරිසරික ආරක්ෂණ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පරිසරයේ අනතුරුදායක මෙන්ම, අනතුරුදායක වීමට ඉඩ තිබෙන අපද්‍රව්‍ය මුදා හැරීම, තැන්පත් කිරීම හෝ වෙනත් දූෂණ මාර්ගවල ස්වභාවය, ප්‍රමාණය, අන්තර්ග්‍රහනය සහ බලපෑම් විධිමත් කිරීම, පවත්වාගෙන යාම හා පාලනය කිරීම.
- (ආ) පාරිසරික බලපෑම ඇගයීම් උපයෝගී කරගෙන, ක්‍රමවත්ව ඇගයීමට ලක්කරන ලද පාරිසරික ගැටළු මගින් පරිසරයට හිතකාමී සංවර්ධනයක් තහවුරු කරමින් රටේ ස්වභාවික සම්පත් ප්‍රතිරක්ෂණය ආරක්ෂා කිරීම.
- (ඇ) පරිසරය ආරක්ෂා කිරීමෙහිලා මහජන සහයෝගය සහ සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම. විශේෂයෙන් පාසල් ළමුන්ගේ සහයෝගය ලබා ගැනීම අරමුණු කොට දේශීය, ජාතික මෙන්ම භූගෝලීය පරිසර ගැටළු පිළිබඳ මහජනයා දැනුවත් කිරීම.
- (ඈ) අනුග්‍රාහක පිරිස් වැඩි දෙනෙකුට සේවය සලසමින් පරිසර ආශ්‍රිත තොරතුරු සහ දත්ත සපයන මධ්‍යස්ථානයක් සේ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

2.5 විගණනය සඳහා අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී.

2.6 විගණනය සඳහා මාතෘකාව තෝරා ගැනීම

ශ්‍රී ලංකාව තුළ පරිභෝජනය කෙරෙන විද්‍යුත් සහ විදුලි උපකරණ ප්‍රමාණය දෛනිකව ඉහල යමින් පවතින අතර ඊට සමගාමීව පරිසරයට එක්වන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයද ඉහළ යමින් පවතී. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය නිසි ලෙස කළමනාකරණය ජාතික වශයෙන් ඉතා වැදගත් කාර්යයක් බැවින් එයට අදාළ නෛතික පසුබිම නිසි පරිදි ස්ථාපිත කර තිබේද යන බවත් එම ක්‍රියාවලියට වගකිව යුතු රාජ්‍ය ආයතන, පවත්නා නෛතික විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු සංවිධානය කර, අනාගත පරපුරට දූෂිත නොවූ පරිසරයක් ගොඩ නගන්නේද යන බවත් ඇගයීම කාලෝචිත කාර්යයක් බැවින් මෙම මාතෘකාව විගණනය සඳහා තෝරාගන්නා ලදී.

2.7 විගණන ප්‍රවේශය

එය පහත සඳහන් කාර්යයන් යටතේ සංවිධානය කරන ලදී.

- i. අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ ජාතික හා ජාත්‍යන්තර නීතිරීති, රෙගුලාසි හා සම්මුතීන් අධ්‍යයනය කිරීම.
- ii. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ නිලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කිරීම හා එම ආයතනයේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ වැඩසටහන් අධීක්ෂණය හා ලිපිලේඛන ආදිය අධ්‍යයනය කිරීම.
- iii. අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පිළිවෙත් විධිමත්ව අනුගමනය නොකිරීම නිසා පැන නැගී ඇති පාරිසරික ගැටලු පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම.
- iv. අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ පිළිවෙත් විධිමත්ව අනුගමනය කරන රටවල්වල ක්‍රමවේදයන් අධ්‍යයනය කිරීම.
- v. අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ සම්බන්ධව රෙගුලාසි හා අවශ්‍යතා අනුව කටයුතු කරන්නේද යන්න පරීක්ෂා කිරීම හා අධීක්ෂණය කිරීමේ වගකීම දරන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ක්‍රියාකාරීත්වය අධ්‍යයනය කිරීම.
- vi. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කරනු ලබන පෞද්ගලික ආයතනවල (මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය යටතේ ලැයිස්තුගත) ක්‍රියාකාරීත්වය අධ්‍යයනය කිරීම.

2.8 විගණන අරමුණ

විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ මෙරටට ආනයනය කිරීමේදී හා එම උපකරණ භාවිතයෙන් පසු ඉවත් කිරීමේදී පරිසරයට ඇති කරන අහිතකර බලපෑම් ඇගයීම හා ඒ සම්බන්ධයෙන් පවත්නා නීතිමය යාන්ත්‍රණයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ ඇගයීම.

2.9 විගණන විෂය පථය

විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ භාවිතය ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම නිවසකම, කර්මාන්ත ශාලාවකම, රජයේ සහ පෞද්ගලික ආයතනයකම සිදුවන අතර එම උපකරණ භාවිතයෙන් පසු බැහැර කිරීමේ දී ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ජනනය වීම නිරන්තරයෙන් සිදුවේ. එසේ වුවද කාර්යමණ්ඩලය, අනෙකුත් සම්පත් හා කාලය යන සාධකවල සීමාකාරී බව හේතුවෙන් ගෙන පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රයන් පදනම් කර ගනිමින් විගණනය සිදුකරන ලදී.

- i. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ඒකකය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ වැඩපිළිවෙල.

- ii. ආනයන සහ අපනයන (පාලන) පනත යටතේ නම් කරන ලද විද්‍යුත් උපකරණ හා ජංගම දුරකථන ආනයනය කිරීම සඳහා ඇති වැඩපිළිවෙල
- iii. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන අවසර ලත් පෞද්ගලික ආයතනයන්හි ක්‍රියාදාමයන් පවත්නා නීතිරීති යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැඩපිළිවෙල.
- iv. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුම්වලට එලඹ ඇති ආයතන 16 හි ක්‍රියාකාරීත්වය.
- v. ප්‍රමිතිය අනිවාර්ය කරන ලද ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ ආනයනය කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් ඒ සම්බන්ධ ප්‍රමිතීන් වන අංක 646, 984, 138, 948, 734, 1000 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැඩපිළිවෙල.
- vi. ආනයනික ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ අතරින් අනිවාර්ය ගුණාත්මක තත්ත්වයක් තිබිය යුතු නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මකභාවය පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩපිළිවෙල.
- vii. විෂ සහිත, වස අඩංගු, පිපිරිය හැකි, බාදනය වන සුළු, ගිනිගන්නා සුළු, සායනික අපද්‍රව්‍ය සහ ජෛවීය ගුණාංගයන් සහිත උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය අවම කිරීම හා ඒවා උත්පාදනයවන ස්ථානයේදීම පරිසර හිතකාමී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම මෙන්ම උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය සහ අනෙකුත් අපද්‍රව්‍ය පරිසර හිතකාමී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ඌන සංවර්ධිත රටවලට සහාය දැක්වීම, දේශ සීමාව හරහා උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය පාලනය කිරීම හා නීත්‍යානුකූල ප්‍රවාහනය පාලනය කිරීම සඳහා වන බාසල් සම්මුතිය.

2.10 විෂයපථය සීමාවීම්

මෙම විගණනය සැලසුම් කිරීමේදී විෂය පථය සීමා කිරීම් අවම කිරීමට උත්සාහ කරන ලදී. මෙහිදී පහත සඳහන් සීමා කිරීම්වලට යටත්ව විගණනය සිදු කරන ලද අතර අවසාන නිගමනයන් නියැදි පරීක්ෂණයට යොදාගත් විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ වර්ගයන් සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ මත පදනම් වී ඇත.

- i. ආනයනය කළ භාණ්ඩ වර්ග ලෙස වායු සමීකරණ යන්ත්‍ර, ආහාර පිසින උපකරණ, ශීතකරණ, ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර, රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර, පරිගණක, ජංගම දුරකථන, විඩියෝ රෙකෝඩර් කැමරා සහ රූපවාහිනී යන්ත්‍ර පමණක් සැලකිල්ලට ගැනීම.

- ii. ශ්‍රී ලංකාවට සම්පූර්ණයෙන්ම විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ ආනයනය සිදු කරනු ලබන්නේ පෞද්ගලික අංශයෙන් වුවත් එම ආයතන වෙනත් තොරතුරු ලබා ගැනීමට ප්‍රවේශයක් නොමැති වීම.
- iii. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් වෙනත් ඊට අදාළ තොරතුරු මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය හරහා ඉල්ලුම් කළද, එම තොරතුරු ලබා දීමේ ප්‍රගතිය සතුටුදායක නොවීය.
- iv. මෙරට නිෂ්පාදිත විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ සැලකිල්ලට නොගැනීම. 2010 වර්ෂයට පෙර ආනයනය කළ විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ සහ බැහැර කළ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සැලකිල්ලට නොගැනීම.

3. විස්තරාත්මක විගණන සොයා ගැනීම්, නිර්දේශයන් සහ අදාළ ආයතනවල අදහස් දැක්වීම්

3.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය

3.1.1 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) ජාතික ප්‍රතිපත්තිය එළි දැක්වීමේ කටයුතු

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම සම්බන්ධව ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙල කිරීම 2008 වර්ෂයේදී සිදුකර තිබුණි. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීම මගින් පරිසරයට ඇති විය හැකි අහිතකර බලපෑම් සහ මහජනතාවගේ සෞඛ්‍ය කෙරෙහි ඇතිවිය හැකි බලපෑම් අවම කිරීම, නිෂ්පාදනයේ (භාණ්ඩයේ) ජීවන චක්‍රයේ විවිධ අවස්ථා සැලකිල්ලට ගනිමින් ඒකාබද්ධ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයක් සඳහා පෙළඹවීම සහ නොයෙක් ස්ථානයන්හි විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම වැළැක්වීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ උපරිම සම්පත් ප්‍රමාණයක් නැවත ලබාගැනීම තහවුරු කර ගැනීම, විද්‍යුත් භාණ්ඩයන්හි තිරසාර නිෂ්පාදනය සහ පරිභෝජනය සම්බන්ධයෙන් වන සමාජමය වගකීම සුරැකීම යන අරමුණු ඉටුකර ගැනීම මෙම ප්‍රතිපත්තියෙන් අපේක්ෂා කර තිබුණි. මෙම කෙටුම්පත් කරන ලද ජාතික ප්‍රතිපත්තිය අවසාන වශයෙන් එළිදැක්වීම සඳහා සියළු කටයුතු අවසන් කර මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය වෙත භාරදී තිබුණි.

මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම ප්‍රතිපත්තිය සඳහා මහජන අදහස් ලබා ගැනීමද සිදුකර තිබුණි. විගණන දිනය වූ 2016 ජූලි මස 07 වන දින වන විට මෙම කටයුතු අවසන් වී වසර අටකට අධික කාලයක් ගත වී ඇතත් එම අවසන් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව එළි දැක්වීමට එම අමාත්‍යාංශය අසමත්ව තිබුණි.

(ආ) ඇතුළත් කළ යුතු නියමයන් ඇතුළත් කිරීම

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් 2008 වර්ෂයේදී පිළියෙල කොට මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශයේ ජාතික සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද උපද්‍රව්‍යකාරී විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පතෙහිද, නිෂ්පාදකයා හෝ නියෝජිතයා විසින් බැහැර කළයුතුය යන නියමයන් ඇතුළත්කර නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.2 දැනට බලපැවැත්වෙන නීතියේ සීමාකාරී වීම

විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) නිශ්චිත භාණ්ඩ වර්ග කිහිපයකට පමණක් සීමා වීම

2008 අංක 1 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝගයන්හි 15 වන නියෝගය ප්‍රකාරව අධිකාරිය විසින් නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රයක අධිකාරය යටතේ සහ අධිකාරිය විසින් නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලැබිය හැකි යම් ප්‍රමිති සහ වෙනත් නිර්ණායකවලට අනුකූලව මිස, VIII වන උපලේඛනයේ සඳහන් අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනය කිරීම, එකතු කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, ගබඩා කිරීම, නිෂ්කර්මණය කිරීම, ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම හෝ බැහැර කිරීම හෝ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා ස්ථානයක් පිහිටුවීම හෝ පහසුකමක් කිසිම තැනැත්තකු විසින් කරනු හෝ සපයනු නොලැබිය යුතු බව දක්වා තිබේ.

විදුලි සහ විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය ගණයට අයත් ඉවත දමන පරිගණක, රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර, විදුලි පංකා, වායු සමීකරණ යන්ත්‍ර, ජංගම දුරකථන, විදුලි උදුන්, බත් පිසින උදුන්, ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර, කැසට් යන්ත්‍ර යනාදි බොහෝ අයිතම ගණනාවක් අයත් වුවත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට යටත් වන්නේ භාවිතයෙන් ඉවත් කරන ලද සංයුක්ත, බිඳුණු හා ප්‍රමිතියෙන් තොර ප්‍රතිදීප්ත බල්බ/ විදුලි පහන් සහ ඉවත දමන ලද පරිගණක හා උපාංගයන්, ඉවත දමන ලද ජංගම දුරකථන යන උපකරණ පමණක් බව නිරීක්ෂණය කරන ලදී.

(ආ) පාරිසරික නියෝග මගින් ආවරණය නොවන උපකරණ සම්බන්ධ ක්‍රියාත්මක වීම

2008 අංක 01 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) මගින් විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය ලෙස ඉවත දමන ලද පරිගණක හා උපාංග සහ ඉවත දමන ලද ජංගම දුරකථන පමණක් අඩංගු වීම නිසා අනෙකුත් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය උත්පාදක කර්මාන්ත මේ මගින් ආවරණය නොවීම නිසා එම භාණ්ඩ අවිධිමත් ලෙස බැහැර කරන, ප්‍රවාහනය කරන, ගබඩා කරන උත්පාදකයාට විරුද්ධව කිසිදු නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයක් පරිසර අධිකාරිය යටතේ ගැනීමට නොහැකි බව නිරීක්ෂණය විය. එසේ වුවද ඊට පරිබාහිර විවිධ වූ විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය අවිධිමත් ලෙස බැහැර කෙරෙන අවස්ථා විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

(ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ගොඩගසා තිබූ අයුරු - 2015 සැප්තැම්බර් 06 දින මාවතැල්ලේදී)

(ඇ) විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේදී ජාතික පාරිසරික පනතේ අදාළ විධිවිධාන ප්‍රමාණවත් නොවීම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- i. අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනයේදී එම අපද්‍රව්‍ය උත්පාදකයා විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා වගකිව යුතු වුවද විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය උත්පාදකයා එම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගිකව යොදා ගැනීම දුෂ්කර බැවින් විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය සහිත භාණ්ඩ නිෂ්පාදකයා ඔවුන්ගේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා යොදා ගැනීම මේ සඳහා පවතින සාර්ථකම ක්‍රමය වේ. එම ක්‍රමවේදය ක්‍රියාවට නැංවීමට නීති සම්පාදනය කිරීම සඳහා ජාතික පාරිසරික පනතේ විධිවිධාන නොමැතිවීම හේතුවෙන් නිෂ්පාදකයා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කළයුතුය යන සංකල්පය ක්‍රියාවට නැංවීම අනිවාර්ය කිරීම ප්‍රායෝගිකව සිදු කළ නොහැකි වී තිබුණි.
- ii. ගුණත්වයෙන් උසස් ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ දීර්ග කාලයක් භාවිතා කළ හැකි බැවින් ඒවා පරිසරයට මුදා හැරීම සඳහා ද දීර්ග කාලයක් ගතවන අතර ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට මහත් දායකත්වයක් ලබාදේ. ඒ අනුව නව හා පාවිච්චි කරන කළ භාණ්ඩ ආයතය කිරීමේදී ඒවායේ කල් පැවැත්ම වැනි ගුණාංග සම්බන්ධව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සහ ආනයන අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව අතර ප්‍රමාණවත් සම්බන්ධීකරණයක් නොමැතිවීම.

3.1.3 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම පිළිබඳ දැනුවත්භාවය

(අ) අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේදයන්

භාවිතයෙන් පසු ඉවත් කරනු ලබන විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ අවිධිමත් ලෙස බැහැර කිරීම මඟින් පරිසරයට සිදුවිය හැකි බලපෑම පිළිබඳව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මඟින් ක්‍රියාත්මක කෙරෙන මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමේදී ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහන් පවත්වා නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. තවද වැඩි වශයෙන් ජනතාව

පරිභෝජනය කරනු ලබන විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ කෙසේ අපහරණය කළයුතුද යන්න පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම සඳහා ජනමාධ්‍ය යොදා ගැනීම ඉතා අවම මට්ටමක පැවතුණි. එසේ වුවද වෙනත් රටවල මෙහි අවදානම සැලකිල්ලට ගෙන විධිමත් වූ අපහරණ ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කරනු ලබන අතර ඒ පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීමට වැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන බව නිරීක්ෂණය විය.

උදාහරණයක් ලෙස ඇමරිකානු ඉලිනොයි ප්‍රාන්තයේ CFL බල්බයක් බිඳුණු අවස්ථාවක එහි අපද්‍රව්‍ය ඉවත් කරන ආකාරය වෙබ් අඩවියට අනුව සියළු දොර ජනෙල් විවෘත කර වායු සම්පූර්ණ යන්ත්‍ර විනාඩි 15 කට වැඩි කාලයක් ක්‍රියා විරහිත කිරීම. තද පෘෂ්ඨයක් සහිත ස්ථානවල ඇති විදුරු කැබලි සහ කුඩු සහ කඩදාසියක් උපයෝගී කරගෙන එකතුකර ප්ලාස්ටික් බෑගයකට දමා සිල් කිරීම. ඉන්පසු ඉතිරි වූ යමක් වේ නම් ඇලවෙන කඩදාසියක් (Sticky tape) උපයෝගී කරගෙන පිරිසිදු කිරීම. ඉන් පසු තෙත රෙදි කැබැල්ලක් ගෙන බිම පිසදමා එයද ප්ලාස්ටික් බෑගය තුළට දැමීම. තද පෘෂ්ඨයක් පිරිසිදු කිරීම සඳහා කොසු හෝ Vacuum Cleaner භාවිතා නොකිරීම. CFL බල්බවල රසදිය වාෂ්පයන්හි ඇති හානිකර බලපෑම නිසා එම අවස්ථාවේ ඇඳ සිටි ඇඳුම් සෝදා දැමීම සහ පා ආවරණ තෙත තුවායකින් පිසදමා එම තුවායද ප්ලාස්ටික් බෑගය තුළට දැමීම යන ක්‍රියාකාරකම් එයට ඇතුළත් වේ.

මේ සම්බන්ධයෙන් අනෙකුත් නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

- i. එසේම CFL බල්බය තුළ ඇති රසායනිකයේ හානිකර භාවය නිසා මෙවැනි ක්‍රමවේදයක් ලෝකයේ වෙනත් රටවල අනුගමනය කළද ශ්‍රී ලංකාව තුළ එවැනි හානිදායක තත්ත්වයන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවයක් හෝ ලබාදී නොතිබුණි.
- ii. රසදිය ශරීරගත වීමකදී ශරීර ගත වූයේ කෙසේද, කොපමණ කාලයක් රසදිය සඳහා නිරාවරණය වී සිටියේද සහ ශරීරය ඒ සඳහා කෙසේ ප්‍රතික්‍රියා දක්වයිද යන කරුණු මත රසදිය ශරීරගත වීමෙන් සිදුවන බලපෑම තීරණය වේ. ඒ පිළිබඳව ද මහජනතාව වෙත කිසිදු දැනුවත් කිරීමක් සිදු කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- iii. CFL බල්බ නිසි ක්‍රමවේදයන්ට අනුව ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය කරන ආයතනයක් හෝමාගම පිහිටා ඇති අතර දකුණු ආසියාවටම ඇති එකම CFL ප්‍රතිචක්‍රීයකරණ ආයතනය මෙය ලෙස හැඳින්විය හැක. එහෙත් ඒ පිළිබඳ අවබෝධයක් මහජනයා වෙත නොමැති වීම නිසා එම බල්බ පිලිස්සීම, පස්යට වැළලීම, සාමාන්‍ය අපද්‍රව්‍ය සමඟ එකතුකර ඉවත් කිරීම යනාදී අවිධිමත් ක්‍රමයන් අනුගමනය කිරීමට මහජනතාව මෙන්ම රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතනද පෙළඹී සිටින බවට අප විසින් සිදු කරනු ලැබූ සමීක්ෂණ හා වෙනත් වාර්තා මගින් අනාවරණය විය.

3.1.4 ආනයනකරුවන් විසින් නිෂ්කාශනය කර නොගත් උපකරණ

ශ්‍රී ලංකාවට විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ ආනයනය කිරීමෙන් පසු පරීක්ෂා කර ආනයනකරුවන් වෙත මුදාහරිනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා රේගුව විසින් වන අතර රේගුව භාරයේ තිබූ ආනයනකරුවන් විසින් නිෂ්කාශනය කර නොගත් විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂා කිරීමේදී පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- i. 2014 ජුනි 05 දින විනාශ කිරීමට නිර්දේශ කර තිබූ භාණ්ඩ අතර CFL බල්බ තොගයක් (One lot) තිබී ඇති අතර එම තොගය නියමිත ක්‍රමවේදයන්ට අනුව විනාශ කළ බවට මහජන සෞඛ්‍ය පරීක්ෂක සහතික කර තිබුණි. එසේ වුවද ඔවුන් ඒවා විනාශ කර තිබුණේ (2014 දෙසැම්බර් 18 දින) රත්පොකුණුගම කසල අංගනයට රැගෙනවිත්, කපන ලද වළකට දමා භූමිතෙල් දමා ගිනි තැබීමෙන් බව සඳහන් කර තිබුණි.
- ii. 2014 ජූලි 21 දින Satellite receiver කි.ග්‍රෑ 45 ක්ද, දුරකථන හා සංනිවේදන උපකරණ කි.ග්‍රෑ 7 ක්ද, රු.76,800 ක ඇස්තමේන්තුවකට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ නිර්දේශයන්ට අනුකූලව මාස 3 ක් ඇතුළත ඉවත් කිරීමට පෞද්ගලික ආයතනයකට භාරදී තිබුණි. මෙම කාර්ය 2014 ඔක්තෝබර් 21 දින මාබෝලේදී සිදු කිරීමට එම ආයතනය යොදාගෙන තිබුණ ද අයහපත් කාලගුණය නිසා 2014 නොවැම්බර් 20 දින දක්වා කල්දමා තිබුණි. එසේ වුවද එම කාර්යය සිදු කළ බවට සාක්ෂි නොවීය.
- iii. 2015 සැප්තැම්බර් 14 දින TV antenna receives brand video com - distal DTH service 65 ක් අපහරණය කිරීමට පෞද්ගලික ආයතනයකට භාරදී තිබුණි. එසේ වුවද තෝරාගත් ආයතනය මෙම කාර්යය 2016 මාර්තු 08 දින වන විටත් ආරම්භ කර නොතිබූ බැවින් වෙනත් ආයතනයක් තෝරා ගැනීමට තීරණය කර තිබුණද එයින් පසු ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග පිලිබඳ තොරතුරු නොතිබුණි.

3.1.5 උත්පාදකයින්ට බලපත්‍ර ලබාදීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර නොගැනීම

(අ) උත්පාදකයින් විසින් බලපත්‍ර ලබා ගැනීම

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් හඳුනාගෙන ඇති උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ 2008 පෙබරවාරි 01 දිනැති අංක 1534/18 ගැසට් නිවේදනයේ II වන කොටසේ 15 වන නියෝගයට අනුව විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ උත්පාදකයින් විසින් ඒ සඳහා බලපත්‍ර ලබාගත යුතු වුවද එසේ බලපත්‍ර ලබා නොගෙන උත්පාදක කටයුතුවල යෙදෙන අවස්ථා රාශියක් නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත පරිදි විය.

- i. විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ ආනයනය කරන කිසිදු ආයතනයක් බලපත්‍ර ලබා නොතිබුණි.
- ii. 2012 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ ආනයනකරුවන් ආනයනය කරන ලද ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණය 16,240,980 ක් වූ අතර එම කිසිදු ආයතනයක් බලපත්‍ර ලබාගෙන නොතිබුණි.
- iii. මෙහිදී බහුල වශයෙන් විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ භාවිතය සිදු කරන රාජ්‍ය ආයතනද උත්පාදකයන් ලෙස බලපත්‍ර ලබා නොතිබුණි. එසේ ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ බහුල වශයෙන් භාවිතා කරන රාජ්‍ය බැංකුවල ධාරිතාවය පහත පරිදි වූ අතර එම සෑම ශාඛාවකින්ම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ජනනය කළ ද බලපත්‍ර ලබාගැනීමක් සිදු වී නොතිබුණි.

ආයතනය -----	ශාඛා ගණන -----
ලංකා බැංකුව	627
මහජන බැංකුව	355
ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව	236
රුහුණු සංවර්ධන බැංකුව	270
රාජ්‍ය උකස් සහ ආයෝජන බැංකුව	24
ලංකා පුත්‍ර සංවර්ධන බැංකුව	8
ශ්‍රී ලංකා ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව	4
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	5
ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව	36

එසේම බැංකු නොවන අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනයන්ද විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ විශාල වශයෙන් භාවිතා කරන බැවින් එම ආයතනයන්ද ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ජනනය කරන්නන් වන අතර ඔවුන්ද ඒ සඳහා අවශ්‍ය බලපත්‍ර ලබා ගැනීමක් සිදුකර නොතිබුණි.

- iv. උත්පාදකයා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා බලපත්‍ර ලබා නොගැනීම 1980 අංක 47 දරන ජාතික පාරිසරික පනතේ 31 වන වගන්තිය යටතේ දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් වුවද ඒ අනුව කටයුතු කිරීමක් සිදු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය. 1980 දී සම්මත කරන ලද මෙම පනත ප්‍රකාරව දඩ මුදල රු.10,000 ක් වුවද 2016 වර්ෂය වන විට මෙම පනත වර්ෂ 36 ක් පැරණි පනතක් බැවින් එය ප්‍රමාණවත් දඩ මුදලක් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

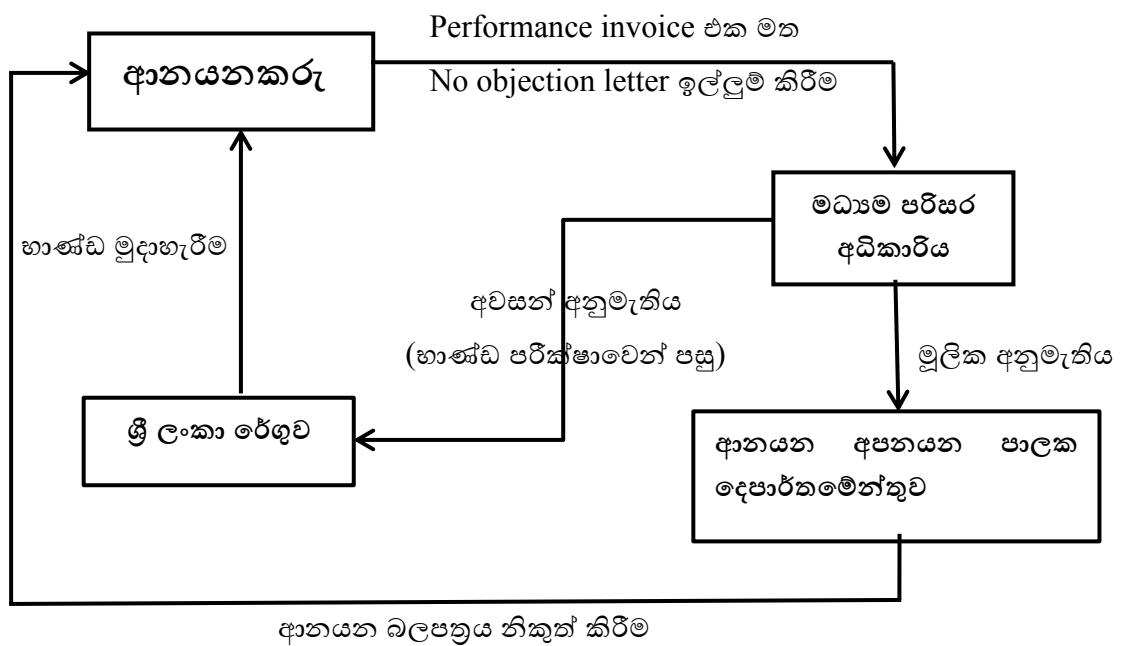
3.1.6 අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ මූලිකාංග හා ඒවායේ ක්‍රියාකාරීත්වය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු අනාවරණය විය.

(අ) අදාළ උපකරණ ආනයනයේදී පැවතිය යුතු ක්‍රමවේදය

පාවිච්චි නොකරන ලද (නව) විද්‍යුත් උපකරණ ආනයනය කරන පුද්ගලයින්/ ආයතන හා කොපමණ ප්‍රමාණයක් ආනයනය කළේද යන්න පිළිබඳ තොරතුරු මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට වාර්තා කළ යුතු මෙන්ම මෙරටට ආනයනය කරන පාවිච්චි කරන ලද විද්‍යුත් උපකරණ ආනයනය පාලනය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සතුව පැවතියද එය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

අදාළ විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ අඩංගු බහාලුම් ශ්‍රී ලංකාවේ වරායකට පැමිණි පසු මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ නිලධාරීන් විසින් අදාළ උපකරණ භෞතිකව පරීක්ෂා කර අවසන් සහතිකය නිකුත් කරනු ලැබේ. ඒ පිළිබඳ ක්‍රියාවලිය පහත සටහනින් දැක්වේ.

ඒ අනුව විරුද්ධත්වය නොමැති බව සඳහන් ලිපිය මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ලබා දී තිබුණද අදාළ පරීක්ෂාව සිදුකළ බවට අවශ්‍ය විස්තර අදාළ ලිපිගොනු වල ඇතුළත් කර නොතිබුණි. එම භාණ්ඩ සඳහා සහතික නිකුත් කර රේගුව මගින් මුදාහැර තිබුණි.

අදාළ බහාලුම් පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වර්තමානයේ භාවිතා කරනු ලබන ආකෘති පත්‍රයේ පහත දැක්වෙන අඩුපාඩු නිරීක්ෂණය විය.

- i. පරීක්ෂා කරන ලද අයිතමයන්ගේ ප්‍රතිශතයන් දක්වා නොතිබීම.
උදා:- අයිතම 1300 කින් 8 ක් පමණක් පරීක්ෂා කර තිබීම.
- ii. පරීක්ෂා කරන ලද ප්‍රමාණය පමණක් දක්වා තිබූ අතර ඒවායේ අනුක්‍රමික අංක හා ඒවා හඳුනාගත හැකි පිරව්වරයන් දක්වා නොතිබුණි.
- iii. පරීක්ෂා කරන ලද නිලධාරීන් විසින් අදාළ ආකෘතිය ඉහළ නිලධාරියෙකුට ඉදිරිපත්කර අනුමැතිය ලබාගත් බවට සහතිකයක් ඇතුළත්කර නොතිබුණි.

(ආ) විද්‍යුත් භාණ්ඩ ආනයන සීමාව

භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේදී ආනයන සහ අපනයන පාලන නීතිරීතිවලට අමතරව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ලබාදෙන විරුද්ධත්වයක් නොමැති බවට වන ලිපිය (No Objection Letter) ලබා දීම සඳහා සලකා බලනු ලබන්නේ පාවිච්චිකරන ලද භාණ්ඩ ආනයන කිරීමේදී පමණක් බව නිරීක්ෂණය වූ අතර ඒ අනුව පාවිච්චි නොකළ භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් එවැනි කිසිදු සලකා බැලීමක් සිදු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

උදාහරණයක් ලෙස පාවිච්චි නොකරන ලද ජංගම දුරකථන, රයිස් කුකර්, යනාදි කුමන භාණ්ඩයක් වුවද ඒවා නිපදවා ඇති රට, පාවිච්චිකළ හැකි කාලය, යොදවා ඇති අමුද්‍රව්‍ය යනාදිය භාණ්ඩයෙන් භාණ්ඩයට වෙනස් වේ. ඇතැම් භාණ්ඩ අවුරුද්දක් තුළ අපද්‍රව්‍යක් බවට පත්වන අවස්ථා ඇත.

ආනයන සහ අපනයන රෙගුලාසි මගින් පාවිච්චි කරන ලද විද්‍යුත් උපකරණ ආනයනය කිරීමේදී පහත භාණ්ඩ වර්ග පාලනය කිරීම විවිධ ආයතනයන් මගින් සිදුවන අතර ඊට පරිභාහිර වූ භාණ්ඩ කිසිදු අනුමැතියකින් තොරව ආනයනය කිරීම සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත පරිදි විය.

භාණ්ඩ වර්ගය	පාලනය සිදුකරන ආයතනය	පාලනය වීමට හේතු
පරිගණක	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	පරිසරයට සිදුවන හානි අවම කිරීම
රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	පරිසරයට සිදුවන හානි අවම කිරීම
ජංගම දුරකථන	ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව	ජාතික ආරක්ෂාව
මුද්‍රණ හා පිටපත් යන්ත්‍ර	ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය	ජාතික ආරක්ෂාව
ශීතකරණ	පරිසර අමාත්‍යාංශය ඕසෝන් ඒකකය	පරිසරයට සිදුවන හානි අවම කිරීම

(ඇ) ගුණත්වයෙන් යුතු පරිගණක ආනයනය

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම වෙනුවෙන් මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශය විසින්, පාවිච්චි කරන ලද පරිගණකයන්හි ගුණත්වය පවත්වා ගැනීමට ආනයනයේදී නිෂ්පාදිත දින සිට වසර 03 ක් පැරණි නොවන පරිගණක ආනයනය කිරීමට අවසරදීමට ගත් තීරණය, මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශයේ ජාතික සම්බන්ධීකරණ කමිටුව මගින් පෙන්වියම් IV සිට ඉහලට වන ලෙස වෙනස්කර තිබුණි. එමගින් පැරණි පරිගණක ආනයනය කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව සැලසී තිබූ අතර ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ඉක්මනින් ජනනය වීමට හේතුවක් වන බව නිරීක්ෂණය විය.

තවද ගුණාත්මක භාවයෙන් උසස් රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර ආනයනය තහවුරු කිරීම වෙනුවෙන් කිසිදු කොන්දේසියක් යොදා නොතිබූ අතර (උදා:නිෂ්පාදිත වර්ෂයේ සිට වර්ෂ 3ක් ගත නොවූ ආදී ලෙස) එම භාණ්ඩ ලද පසු භෞතික පරීක්ෂාවකින් තොරව අවසන් අනුමැතිය ලබා දෙන බවද නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව ඉතා ඉක්මනින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බවට පත්විය හැකි ගුණත්වයෙන් අඩු භාණ්ඩද ආනයනය කිරීමට හැකියාව තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඈ) පරිසර හිතකාමී විද්‍යුත් උපකරණ ආනයනය

මෙරටට ආනයනය කරනු ලබන විද්‍යුත් උපකරණ තාක්ෂණය අනුව වෙනස් වී ඇති අතර එම වෙනස් වීමේදී ඒවායින් පාරිසරික වශයෙන් ඇති කරන බලපෑම ද සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ. ඒ අනුව දැනට භාවිතා වන LED නිරය සහිත රූපවාහිනි වලට වඩා ඊයම් ප්‍රතිශතය වැඩි පාරිසරික වශයෙන් වැඩි බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන CRT මොනිටර් සහිත රූපවාහිනි යන්ත්‍ර තව දුරටත් ආනයනය කිරීම විශාල වශයෙන් සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත පරිදි විය.

	HS code	2010	2011	2012	2013	2014	2015	එකතුව
කැතෝඩ රේ ටියුබ් මොනිටර් (CRT)- Kg	8528	514,551	6,800,331	309,974	156,721	45,585	48,419	7,875,581

(ශ්‍රී ලංකා රේගුවෙන් ලද තොරතුරු වලට අනුව)

තවද පාවිච්චි කරන ලද පරිගණක ආනයනය කිරීමේදී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මගින් පරීක්ෂා කිරීමෙන් අනතුරුව රේගුවෙන් නිදහස් කිරීමට අවසරය ලබා දෙන අතර එසේ පරීක්ෂා කරන ලද පරිගණකවල විස්තර සහ ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ ආනයන තොරතුරු සමඟ සැසඳීමේදී වෙනස්කම් නිරීක්ෂණය විය. මේ සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සතුව පැවතියේ 2015 වර්ෂයේ

දත්ත පමණි. ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ දත්ත අනුව පාවිච්චි කරන ලද ආනයනික පරිගණක (HS Code 8471) ඒකක 108,733ක් වූ අතර මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ දත්ත අනුව එය ඒකක 47,036ක් පමණි. ඒ අනුව ආනයනික ප්‍රමාණයේ ඒකක 61,697ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

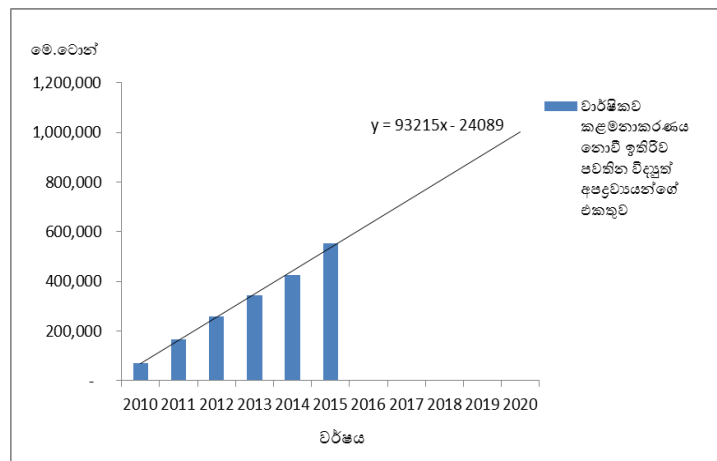
(ඉ) අපහරණ අපද්‍රව්‍ය අපනයනය

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ දැනට පවතින ක්‍රමවේදය වන්නේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් නිශ්චිත භාණ්ඩ වර්ගයන්ට පමණක් අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන්ට බලපත්‍ර ලබා දීම මගින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමට ක්‍රියාකිරීම වේ. එසේ වුවද ඔවුන් එකතු කරන විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය මෙරටදී ප්‍රතිවක්‍රීයකරණය කිරීමේ නොහැකියාව මත එම අපද්‍රව්‍ය අපනයනය කළද එම අපනයනය කරන ප්‍රමාණය මෙරටට ආනයනය කරන විද්‍යුත් උපකරණයන්ට සාපේක්ෂව ඉතා අඩු ප්‍රමාණයක් වේ.

මෙරටදී ප්‍රතිවක්‍රීයකරණය කිරීමේ පහසුකම් නොමැතිවීම නිසා වටිනා ලෝහ වෙන්කර ගැනීමට හැකි අපද්‍රව්‍ය පමණක් එකතු කර අපනයනය කිරීමට බලපත්‍රලාභී එකතු කරන්නන් වැඩි නැඹුරුවක් දැක්වීම මෙයට ප්‍රධාන හේතුවක් බව නිරීක්ෂණය විය. එම හේතුව මත අඩු වටිනාකමකින් යුතු නොවැදගත් එහෙත් හානිකර වූ අපද්‍රව්‍ය නැවත අවිධිමත් ලෙස පරිසරයට එකතු වීමට බොහෝසෙයින් ඉඩකඩ සැලසී තිබුණි.

(ඊ) ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ජනනය වැඩිවීම

2010 සිට 2015 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ ජනිත වූ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව වර්ෂ 2020 වන විට පුරෝකථනය කළ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බිහිවීම පහත ප්‍රස්ථාරයෙන් දැක්වේ.

ඒ අනුව වර්ෂ 2020 වන විට ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මෙ.ටොන් 1,000,000 ක පමණ ප්‍රමාණයක් ජනනය වී පරිසරයට එකතු වීමේ ඉඩකඩ පවතින බව ඉහත ප්‍රස්තාරය මගින් නිරූපණය වේ. එබැවින් මෙරට පවතින ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(උ) ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ ජාලයක් බිහිකිරීම

2008 අංක 1 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ සහ තත්ත්ව) නියෝගයන්හි 15 වන නියෝගය ප්‍රකාරව නිකුත් කරන ලද බලපත්‍ර පිළිබඳව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙතින් ලබාගත් තොරතුරු පරීක්ෂා කිරීමේදී විගණක දිනය වූ 2016 අගෝස්තු මස 26 දින වන විට ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් 12 දෙනෙකු සහ උත්පාදකයන් දෙදෙනෙකු පමණක් වූ බව නිරීක්ෂණය විය.

ලියාපදිංචිව සිටින බලපත්‍රලාභී විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් (එක් ආයතනයක් හැරෙන්නට) කොළඹ අවට සිය ව්‍යාපාර කටයුතු ස්ථාන ගතකර තිබූ අතර එම ආයතනයන්ට විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ව්‍යාප්ත වූ ජාලයක් නොමැති වීම මත ඔවුන්ගේ එකතුකිරීමේ මෙහෙයුම් කොළඹ අවට පිහිටි රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතනයන්හි වෙන්දේසි කරනු ලබන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීමට පමණක් සීමා වී තිබුණි. ඒ අනුව විශාල ලෙස ප්‍රාදේශීයව ජනනය වන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් ඔවුන් සතුව නොමැති වීම ප්‍රධාන අඩුපාඩුවක් බවට නිරීක්ෂණය විය.

(ඌ) මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ කාර්යභාරය

අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය යන්නෙන් සුළු පරිමාණයෙන් උත්පාදනය කරන ලද අපද්‍රව්‍ය ඇතුළුව අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම, ගබඩා කිරීම, ප්‍රවාහනය කිරීම, ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම, නිෂ්කාශනය කිරීම අදහස් වේ. එනම් කිසියම් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යක් උත්පාදනයට වගකිව යුතු පාර්ශවය, අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණයට ලබා ගන්නා පාර්ශවය, ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම සහ අවසානයේ අපද්‍රව්‍යට කුමක් සිදුවීද යන්න පිළිබඳ දත්ත වාර්තාවක් මගින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීම සම්බන්ධව ක්‍රියා කළයුතු වේ. පරිසර සුරක්ෂිතතාව සඳහා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් වගකීම පැවරී ඇති ප්‍රධාන ආයතනය වන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සතුව, කිසිදු ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යක් සම්බන්ධයෙන් දත්ත පද්ධතියක් නොමැතිවීම හේතුවෙන් අදාළ කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය නිසි පරිදි සිදු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

නිර්දේශ

- i. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් කෙටුම්පත්කර ඇති ජාතික ප්‍රතිපත්තිය අවශ්‍ය සංශෝධන ඇතුළත්ව අනුමත කර, ක්‍රියාත්මක කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කඩිනම් පියවර ගැනීම.
- ii. වර්තමානයේදී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ලෙස අංක 1548/18 හා 2008 පෙබරවාරි 01 දිනැති ගැසට් නිවේදනයේ VIII වන උපලේඛනය ප්‍රකාරව අයිතම 02ක් පමණක් හඳුන්වා දී තිබුණද වර්තමානයේදී අතිවිශාල සංඛ්‍යාවක විද්‍යුත් සහ විදුලි උපකරණ ප්‍රමාණයක් භාවිතයේ පවතින බැවින් (ශ්‍රී ලංකා රේගුවෙන් ලබා ගත් ආනයනික දත්ත ප්‍රකාරව) අවම වශයෙන් ප්‍රමාණාත්මකව වැඩිපුර ආනයනය කර තිබෙන භාණ්ඩ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට යටත් කර ගැනීම.
- iii. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය උත්පාදනයේදී බලපත්‍ර ලබාගත යුතුවීම සම්බන්ධයෙන් “උත්පාදකයා” යන්න නිශ්චිතවම නිර්වචනය කළ යුතු වීම.
- iv. විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා පාරිභෝගිකයා සෘජුවම සම්බන්ධ වන ප්‍රධාන ස්ථානය ප්‍රදර්ශනාගාරය බැවින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේදී ඒවා නිසි පරිදි බැහැර කිරීමේ ඇති වැදගත්කම සහ ඒවා බැහැර කළ යුතු ක්‍රමවේදය එම ස්ථානයන්හිදී ප්‍රදර්ශනය අනිවාර්ය කිරීම හෝ එය අලෙවිකරුගේ ප්‍රධාන වගකීමක් බවට තහවුරු වන ක්‍රමවේදයක් සකස් කර ගැනීම හා එමගින් සෘජුවම පාරිභෝගිකයා අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට දායක කර ගැනීම.
- v. විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ පරිහරණයෙන් පසු ඉවත් කිරීමේදී නැවත එම භාණ්ඩ තම ආයතනය වෙතම භාරදීමෙන් නව භාණ්ඩයක් මිලට ගැනීමේදී වට්ටමක් ලබා ගත හැකි ආකාරය සහ විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට දායක විය හැකි ආකාරය පිළිබඳ පාරිභෝගිකයා දැනුවත් කිරීම සඳහා අදාළ ආයතන වල එම විස්තර ප්‍රදර්ශනය කර කාර්යමණ්ඩලය දැනුවත් කිරීම අනිවාර්ය කිරීම. මෙය එම ආයතන සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුම් වලට එළැඹීමේදී සිදු කළ හැක.
- vi. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම හා බැහැර කිරීම සිදුකරන බලපත්‍රලාභීන් විසින් වාර්ෂිකව කොපමණ ප්‍රමාණයක් එකතු කළේද අපනයනය කළේද කුමන පාර්ශව වලින් එම අපද්‍රව්‍ය ලබාගත්තේද යන්න පිළිබඳ ප්‍රගතිය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළයුතු වීම.

- vii. ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සහිත භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයේ සිට බැහැර කිරීම දක්වා තොරතුරු වලට අදාළ දත්ත පද්ධතියක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් පවත්වා ගත යුතු වීම.
- viii. අපද්‍රව්‍ය උත්පාදකයන් විසින් පනතෙහි රෙගුලාසි වල සහ නියෝග වල සඳහන් විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක නොකිරීමට එරෙහිව පනවා ඇති දඩ මුදල වන රු.10,000 වර්තමානයට ගැලපෙන පරිදි සංශෝධනය කළ යුතු වීම.
- ix. “නිෂ්පාදකයා බැහැර කළයුතුය” යන සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එම පණිවිඩය විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ ආනයනකරුවන් හරහා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් වෙත සන්නිවේදනය කිරීමට සැලැස්වීමේ ක්‍රමවේදය හඳුන්වාදීමට ක්‍රියා කළ යුතු වීම. (EPR)
- x. දැනට ආවරණය වන පරිගණක හා රෙදි සෝදන යන්ත්‍රවලට අමතරව අද අප රටේ සුලභව භාවිතා කරන රූපවාහිනී, විදුලි ඉස්තරික්ක, බ්ලෙන්ඩර් යනාදි විදුලි උපකරණ සම්බන්ධයෙන් ද ආනයනික අවසරය (No Objection Letter) ලබාදිය යුතු වීම.
- xi. මෙම සහතිකය ලබා දීමට ප්‍රථමව නියමිත පරිදි සකස් කරන ලද ආකෘතියක් භාවිතා කර රේගුවේ බහාලුම් භෞතිකව පරීක්ෂා කළ යුතුය. එහිදී අදාළ අයිතම වලින් ප්‍රමාණාත්මක ප්‍රමාණයක පරීක්ෂා කළ යුතු අතර පරීක්ෂා කරන ලද අයිතම කවරේද යන්න අදාළ ආකෘතියේ දැක්විය යුතුය. භෞතික පරීක්ෂාව අවසානයේ අදාළ ආකෘති පත්‍රය තම ඉහල නිලධාරියෙකු මාර්ගයෙන් සහතික කිරීමෙන් පසුව පමණක් අවසන් අනුමැතිය ශ්‍රී ලංකා රේගුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු වීම.
- xii. ආනයනය කරනු ලබන සියළු භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් අනුකූලතා සහතිකයක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් නිකුත් කිරීම යෝග්‍ය වේ. එමඟින් යම් වර්ෂ ගණනාවක් පාවිච්චිකළ හැකි භාණ්ඩ වලට (උදා:- වර්ෂ 2,5 යනාදි වශයෙන් ඒ ඒ භාණ්ඩ අනුව වර්ග කර) පමණක් එම අවසරය ලබා දීමෙන් ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය පරිසරයට එකතු වීම යම් දුරකට අවම කරගත හැකිය. (පරිගණක සඳහා දැනට මෙම ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරනු ලබන අතර අනෙකුත් භාණ්ඩ සඳහාද උක්ත ක්‍රමය අනුගමනය කළ යුතුය.)
- xiii. නිරීක්ෂණ ලෙස දක්වා ඇති ඉහත සඳහන් ගැටළු සඳහා ප්‍රායෝගික විසඳුමක් ලෙස මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ශ්‍රී ලංකා රේගුව හා ආනයන සහ අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව අතර මනා සම්බන්ධතාවයක් සහිත දත්ත පද්ධතියක් සකස් කිරීම හා ආනයනික විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ සම්බන්ධයෙන් වගකීමට යටත් වන පාර්ශවයන් පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි වීමට කටයුතු කිරීම.

xiv. අපනයනය කරන විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍යවල ප්‍රමාණය ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ සංකේත අංක හරහා ලබාගත හැකි වුවද ඒවා වරින් වර එක් එක් ආනයනකරු යටතේ ලබා ගැනීම දුෂ්කර කාර්යයක් වන බැවින් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය හා රේගුව අතර එම භාණ්ඩවලට අදාළව සෘජු සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීම.

මහවැලි සංවර්ධන හා පරිසර අමාත්‍යාංශයේ අදහස් දැක්වීම.

3.1. (අ) සහ (ආ) ඡේද සඳහා පිළිතුරු

1. දක්වා ඇති කරුණු සඳහා එකඟ වෙමි.
2. මේ සම්බන්ධයෙන් බාසල්, රොටර්ඩෑම්, මිනමාටා, ස්ටොක්හෝම් සම්මුතීන් පිළිබඳ වූ ජාතික සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේදී සාකච්ඡා මට්මමේ පවතී.(2017.08.16 පැවැති බාසල් සම්බන්ධීකරණ රැස්වීමේ සාකච්ඡා සටහන්වල 4.1 සටහන)
3. ප්‍රතිපත්ති යථාවත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීම අරභයා විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය පරිසර හිතකාමී ලෙස බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් හා යාන්ත්‍රණයක් සකස්කිරීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයකට (අංක 16/2236/704/061 හා 2016.10.11 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය) අනුව “ශ්‍රී ලංකාවේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා නිෂ්පාදකයාගේ/වෙළෙන්දාගේ හා පාරිභෝගිකයන්ගේ විස්තීරණය වූ වගකීමේ මූලධර්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම” සඳහා වැඩසටහන් අදාළ සියළුම පාර්ශවයන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් (පුද්ගලික අංශය ඇතුළුව) සකස් කරමින් පවතී.
ඉහත ක්‍රමවේදය හා යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාත්මක අවස්ථාවේදී අදාළ ප්‍රතිපත්ති එළි දැක්වීමට නියමිතය.

3.1.6 (ඇ) ඡේදය සඳහා පිළිතුර

1. දක්වා ඇති කරුණු සඳහා එකඟ වෙමි.
2. මේ සම්බන්ධයෙන් බාසල්, රොටර්ඩෑම්, මිනමාටා, ස්ටොක්හෝම් සම්මුතීන් පිළිබඳ වූ ජාතික තාක්ෂණික කමිටුවේ අනුමැතියෙන් පමණක් අනුමැතිය ලබාදෙන ලදී.
3. “ශ්‍රී ලංකාවේ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා නිෂ්පාදකයාගේ/වෙළෙන්දාගේ හා පාරිභෝගිකයන්ගේ විස්තීරණය වූ වගකීමේ මූලධර්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම” සම්බන්ධයෙන් වූ අමාත්‍යා මණ්ඩල තීරණයට අනුව දැනටමත් මෙම උපකරණ ඉහත ක්‍රියාත්මක වූ වැඩසටහනට අදාළ පාර්ශවකාර ආයතන සමඟ සාකච්ඡා කරමින් පවතී. මෙම යෝජිත ක්‍රමවේදය සම්බන්ධ සියළුම විද්‍යුත් හා ඉලෙක්ට්‍රොනික උපකරණ වශයෙන් ජංගම දුරකථන, පරිගණක, රූපවාහිනී, රෙදි සෝදන යන්ත්‍ර, ශීතරකණ යන්ත්‍ර මෙම ක්‍රමවේදය තුළට අන්තර්ගතකර ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිතය. මෙම ක්‍රමවේදය යටතේ ඉහත භාණ්ඩ නිෂ්පාදකයා හා වෙළෙන්දා විසින් ආපසු එකතුකරනු ලබන ක්‍රමයක් සකස්කරනු ලැබේ.

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අදහස් දැක්වීම

3.1.2, 3.1.3, 3.1.4 , 3.1.5 හා 3.1.6 (ආ), (ඇ), (ඉ), (ඊ) සහ (උ), (ඌ) ඡේද සඳහා ආයතනය අදහස් දක්වා නැත.

3.1.6 ඡේදය සඳහා පිළිතුර

(අ) පාවිච්චි කරන ලද පරිගණක ආනයනයේදී ශ්‍රී ලංකා රේගුව හා ආනයන අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ නිර්දේශ පදනම් කරගෙන ඒවා නිදහස් කිරීම දැනට ක්‍රියාත්මක වන ක්‍රමවේදයක් වේ. ආනයනය කිරීමේදී මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සෘජු නියාමනයන්ට මැදිහත් නොවන අතර සෘජු නියාමන ආයතන වන්නේ ආනයන අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව හා ශ්‍රී ලංකා රේගුවයි. මෙම ආයතන දෙක මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙත යොමු කරනු ලබන ආනයනයන්ට පමණක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ මැදිහත්වීම සිදු වේ.

එසේ වුවත් භාවිතා කරන ලද පරිගණක ආනයනය කිරීම සඳහා ආනයන අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැනටමත් ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගෙන ඇත.

3.2 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය සම්බන්ධ නෛතික පසුබිම

3.2.1 ජාතික පාරිසරික නියෝග

2008 අංක 01 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝග යටතේ අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළව මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙතින් බලපත්‍ර ලබාගත යුතු වන අතර එසේ බලපත්‍ර ලබාගත් එකතු කරන ආයතන 12 ක් පැවැති අතර, එම ආයතන අතරින් භෞතිකව පරීක්ෂාවට ලක් කරන ලද ආයතන 06 ක් ඉහත නියෝගයන්හි පහත සඳහන් වගන්තිවලට අනුව කටයුතු කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(අ) 31 වගන්තිය

අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ස්ථානයන්හි අනතුරු ඇඟවීමේ දෘශ්‍ය සංඥාව ඇතුළත් දැන්වීමක් සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවලින් ප්‍රදර්ශනය කළ යුතුය.

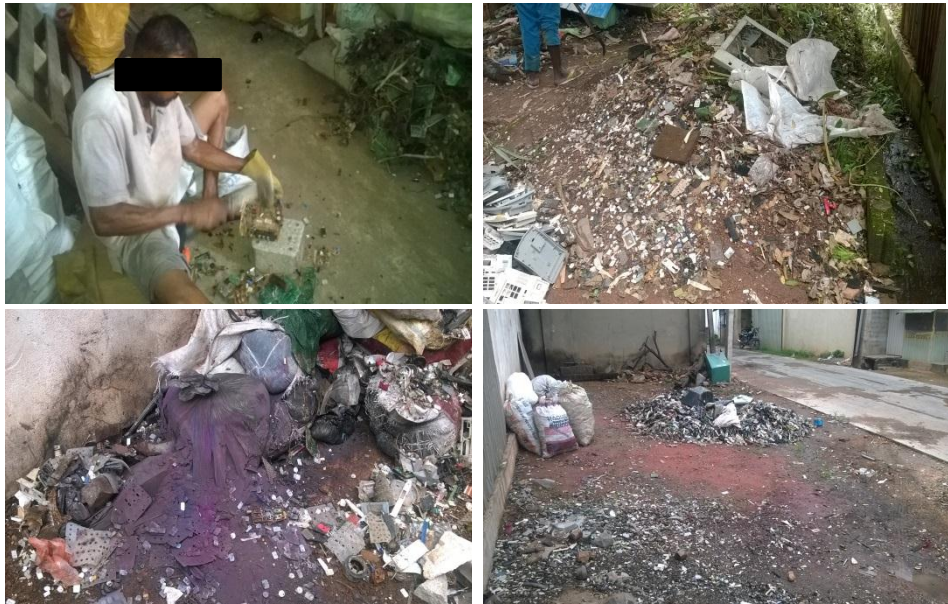
(ආ) 32 වගන්තිය

බලපත්‍රයෙහි පිටපතක් ප්‍රවාහනය කරන වාහනයේ රියදුරු වෙත තබා ගත යුතුය.

(ඇ) 33 වගන්තිය

- i. සියලුම සේවා නියුක්තියන් ප්‍රමාණවත් ලෙස අපද්‍රව්‍ය හැසිරීමෙහි පුහුණු කරන ලද බවට වගබලා ගතයුතු අතර පුහුණු කිරීමට ගත් පියවර පිළිබඳ අර්ධ වාර්ෂික වාර්තා අධිකාරිය වෙත යැවිය යුතුය.
- ii. අධිකාරිය විසින් අනුමත කරන ලද නීතිපතා යාවත්කාලීන කරනු ලබන හදිසි ක්‍රියාමාර්ග සැලැස්මක් තිබිය යුතුය.
- iii. සියලුම සේවා නියුක්තියන් උචිත ඇඳුම් සහ වෙනත් පූර්වාරක්ෂක ක්‍රම මගින්, අපද්‍රව්‍යවලින් සිදුවිය හැකි අහිතකර බලපෑමවලින් ආරක්ෂා කිරීමට වගබලා ගත යුතුය.
- iv. හදිසි අවස්ථා ඇතුළු සියලු අවස්ථාවලදී සේවා නියුක්තියන් සහ මහජනයා සඳහා ක්ෂණික සහ ප්‍රමාණවත් වෛද්‍ය පහසුකම් තිබිය යුතු බවට වගබලා ගත යුතුය.

(ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය වෙන් කරන ස්ථාන අනාරක්ෂිතව ඇති ආකාරය)

(ඇ) 35 වගන්තිය

අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන සෑම තැනැත්තෙකු විසින්ම අවස්ථාවෝචිත පරිදි එක් එක් වර්ෂයේ ජූලි 31 වන දින සහ ජනවාරි මස 31 වන දින හෝ ඊට පෙර, කලින් මාස 06 තුළදී උත්පාදනය කරන ලද්දාවූ අපද්‍රව්‍යවල ප්‍රමාණය සහ ගතිලක්ෂණ සහ සැකසුම් විස්තර සහ රසායනික භාවිතයේදී වන වෙනස්කම් පිළිබඳ තොරතුරු ද ඇතුළු ඊළඟ වර්ෂය සඳහා එකතු කළ හැකි ඇස්තමේන්තු කරන ලද අපද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය සහ සංයුතිය පිළිබඳව අධිකාරිය වෙත දැනුම් දිය යුතුය.

3.2.2 ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය

විද්‍යුත් උපකරණ භාවිතයේදී පාරිභෝගිකයාගේ ආරක්ෂාව පිණිස ආනයන සහ අපනයන පාලකගේ ඉල්ලීමට අනුව භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේදී තිබිය යුතු තත්ත්වය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය භාණ්ඩ වර්ග 123 ක් සඳහා ප්‍රමිති හඳුන්වා දී තිබුණි. ඒ අතරින් ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ ගණයට අයත් පහත සඳහන් විද්‍යුත් උපකරණ හා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව මගින් පාලනය කරන ජංගම දුරකථන හැරෙන්නට අනෙකුත් විද්‍යුත් උපකරණවල ගුණත්වය හා කල් පැවැත්ම කෙරෙහි සැලකිලිමත් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

- i. විදුලි පංකා සහ පාලක (Electric fans and regulators)
- ii. Ballasts for tubular fluorescent lamps.
- iii. Primary cell and batteries.
- iv. ලෙඩ් සහ ස්ටාර්ටර් බැටරි (Lead and starter batteries)
- v. Electric Immersion water heater for boiling water.
- vi. විදුලි උණුන් (Electric hotplate)
- vii. විදුලි කේතල (Electric kettle)
- viii. Circuit breakers for over corrects protection for household and similar installation (MeB).
- ix. Residual corrects operated circuit bracken with integral over currant protection for handhold and similar uses (RCBO).
- x. Switches for handhold and similar fixed Electric installation.
- xi. Glow starts for tubular fluorescent lamp.

ඒ අනුව බහුලව භාවිතා කරනු ලබන පරිගණක, රූපවාහිනී, ශීතකරණ යනාදී කිසිදු උපකරණයක් මෙහිදී පරීක්ෂාවට ලක් කරනු නොලැබේ. ඒ අනුව ලංකාවට ආනයනය කරනු ලබන එවැනි භාණ්ඩවල ප්‍රමිතිය පරීක්ෂාවකින් තොරව මෙරට පරිභෝජනයට එක්වන බව නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ අදහස් දැක්වීම

“විගණන වාර්තාවට ඇතුළත් කර ඇති විද්‍යුත් උපකරණ/ උපාංග ලැයිස්තුවට ආනයන පරීක්ෂාවට ඇතුළත් පහත සඳහන් උපාංග (12) දොළහ ඇතුළත් කර නොමැත.

- i. ගෘහස්ථ හා ඒ හා සමාන පිහිටුවුම් සඳහා ආරක්ෂණ ලෙස යොදා ගන්නා ක්‍රියාකරවන ශේෂ ධාරා පරිපථ බිඳින
- ii. පරිවෘත බයිනෙන්තු ලාම්පු අල්ලු

- iii. 5A සහ 15A ගෘහස්ථ විදුලි ජේනු, කෙවෙනි පිටවෑන් සහ අනුහුරු කුරු
- iv. ඇම්පියර් 13 A විලායක සහිත ජේනු සහ වහරු සහිත කෙවෙනි පිටවෑන්
- v. ගෘහස්ථ සහ ඒ හා සමාන පොදු ආලෝකන කාර්යයන් සඳහා ටංග්ස්ටන් සූත්‍රික ලාම්පු
- vi. විදුලි යෝක් සහ රැහැන් සඳහා සන්නායක
- vii. විදුලි බලය සහ ආලෝකනය සඳහා තඹ සන්නායක සහිත පී.වී.සී. පරිවෘත කේබල්
- viii. ගෘහස්ථ කාර්යාල සහ සාමාන්‍ය පරිසරයේ උපකරණ සඳහා භාවිතා කරන පී.වී.සී. පරිවෘත සුනම්‍ය විදුලි රැහැන්
- ix. පී.වී.සී. පරිවෘත කවච සහිත සහ රහිත විදුලි රැහැන්
- x. සාමාන්‍ය ආලෝකකරණ සේවා සඳහා ස්වයං බැලැස්ට් ලාම්පු (CFL)
- xi. මෝටර් රථ වාහන සඳහා කේබල්
- xii. කේබල් ට්‍රන්ස් කිරීම.

තවද පහත සඳහන් භාණ්ඩද ආනයන පරීක්ෂාව සඳහා අනිවාර්ය කිරීමට සලකා බැලෙනු ඇත.

- a. LED ලාම්පු
- b. විදුලි ඉස්තිරික්ක
- c. බත් පිසින උදුන්

කෙසේ වෙතත්, ආනයන පරීක්ෂාව සඳහා භාණ්ඩ හඳුනාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මත අඛණ්ඩව සිදු කරන අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1988 දී භාණ්ඩ එකොළහකින් ආරම්භ කරන ලද ආනයන පරීක්ෂා ක්‍රියාවලිය අද වන විට භාණ්ඩ 123ක් දක්වා පුළුල් කර ඇත.

ආනයන පරීක්ෂාව සඳහා භාණ්ඩ හඳුනාගැනීම සිදු කරනු ලබන්නේ එම භාණ්ඩ පරීක්ෂාවට භාජනය කිරීම පාරිභෝගික ජනතාවට සහ දේශීය ව්‍යාපාර වලට කොතෙක් දුරට වැදගත් වන්නේද, එම භාණ්ඩ සඳහා ජාතික ප්‍රමිතීන් සම්පාදනය වී තිබේද, භාණ්ඩ පරීක්ෂාව සඳහා පරීක්ෂණ ක්‍රම සහ පරීක්ෂණාගාර පහසුකම් පවතින්නේද වැනි කරුණු රාශියක් සලකා බැලීමෙන් පසුවයි.

මෙයට අමතරව යම් යම් කාලවලදී රාජ්‍ය ආයතන සහ ආනයන භාණ්ඩවල ප්‍රමිතිය කෙරෙහි විශේෂ උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශව වල ඉල්ලීම් මතද ආනයන පරීක්ෂාව සඳහා භාණ්ඩ හඳුනාගෙන ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කර ඇත.

මේ අනුව ඔබ විසින් සඳහන් කර ඇති භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන්ද ඉහත සඳහන් කරුණු මත ශක්‍යතා අධ්‍යයන සිදුකර අදාල ආනයන පරීක්ෂාව සිදු කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වෙමු.”

3.2.3 පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය

(අ) සුවදායක පරිසරයක ජීවත්වීමේ අයිතිය ආරක්ෂා කිරීම

පාරිභෝගිකයන්ගේ අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම හා සාධාරණ වෙළඳපල තරගයක් ඇති කිරීම වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටුවා ඇති ආයතනය පාරිභෝගික සේවා අධිකාරිය වේ. සුවදායක පරිසරයක ජීවත් වීමට ඇති අයිතිය පාරිභෝගිකයන් සතු අයිතිවාසිකමකි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවට ආනයනය කරන විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණවල අපේක්ෂිත ගුණත්වය නොමැති වීමෙන් පාරිභෝගිකයාට සිදුකෙරෙන හානිකර තත්ත්වයන්ගෙන් ආරක්ෂා කිරීම පාරිභෝගික සේවා අධිකාරියේ කාර්යභාරය වේ. එසේ වුවද මෙරට පරිභරණය කරන විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණවල ගුණත්වය හා කල් පැවැත්ම පිළිබඳ කිසිදු පාලනයක් පාරිභෝගික සේවා අධිකාරියෙන් සිදු නොකරන බැවින් විද්‍යුත් උපකරණ සම්බන්ධයෙන් පාරිභෝගිකයාට සැලසිය යුතු ආරක්ෂාව නොලැබී ගොස් ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) භාණ්ඩ පිළිබඳ පාරිභෝගික පැමිණිලි

2015 වර්ෂය තුළ දී පාරිභෝගික සේවා අධිකාරිය වෙත විවිධ විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ 07 ක් සම්බන්ධයෙන් පැමිණිලි 273 ක් ලැබී තිබුණු අතර ඉන් බහුතරයකට අදාළව පැමිණිලි ලැබී තිබුණේ ඒවායේ ගුණත්වය සම්බන්ධයෙන් වූ ගැටළුවලට අදාළව බව නිරීක්ෂණය විය.

මීට අමතරව SLS ලාංඡනය අනිවාර්ය කර ඇති භාණ්ඩ වර්ග 3 ක් සම්බන්ධයෙන් 2015 වර්ෂය තුළ වැටලීම් 141 ක් සිදු කර තිබුණි.

ගුණත්වය සම්බන්ධයෙන් මෙසේ පැමිණිලි ලැබීම, භාණ්ඩවල කල්පැවැත්ම අඩුවීම සනාථ කරන සාධකයක් වන අතර ඒ අනුව එම විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ ඉක්මණින් භාවිතයෙන් ඉවත්ව ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍යක් බවට පත්වීමට ඉඩකඩ ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරියේ අදහස් දැක්වීම

(අ) “සුවදායක පරිසරයක ජීවත්වීමේ අයිතිය ආරක්ෂා කිරීම

විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ නියාමනය කිරීම සඳහා මූලික පියවරක් ලෙස අධිකාරිය විසින් සියළු විදුලි සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ/උපකරණ/ උපාංග සඳහා අවම වශයෙන් අදාළ භාණ්ඩ විකුණනු ලබන දින සිට හෝ එම භාණ්ඩයේ සන්තකය ගැණුම්කරු වෙත පැවරුන දින සිට හෝ මාස 6ක්ට නොඅඩු කාලයක් බල පැවැත්වෙන පරිදි වගකීමේ කාලයක් ලබාදිය යුතු බවට ආනයනකරුවන්/සාදන්නන්/ වෙළෙඳුන් වෙත විධානයක් නිකුත් කර ඇති අතර, මෙම විධානය කඩ කරනු ලබන

අවස්ථා වලදී පනතෙහි ප්‍රතිපාදන අනුව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ වෙළෙඳපල නියාමනය කිරීමේ මූලික කටයුතු සිදුකරනු ලබයි.

තවද මෙම භාණ්ඩ සඳහා ලබාදෙන වගකීමේ සහතිකයෙහි අඩංගු සියළු කොන්දේසි සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවලින් මුද්‍රණය කර පාරිභෝගිකයාට ලබාදිය යුතු බවටද විධානයක් නිකුත් කර ඇත.

එමෙන්ම මෙම උපකරණ හා සම්බන්ධ වෙළෙඳුන්/ පාරිභෝගිකයන් විසින් සිදුකරනු ලබන පැමිණිලි විමර්ශනය කරමින් තත්ත්වයෙන් බාල විදුලි හා විද්‍යුත් උපකරණ ආනයනය/ නිෂ්පාදනය කරන්නන්ට එරෙහිව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ද අධිකාරිය විසින් සිදුකරයි.

තවදුරටත් විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳව ක්‍රියාත්මකවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය, විදුලි සංදේශන නියාමන කොමිෂන් සභාව, සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය වැනි ආයතන සමඟ එක්ව අවශ්‍ය පියවර ගැනීමට අධිකාරිය බලාපොරොත්තු වේ.”

(ආ) භාණ්ඩ පිළිබඳ පාරිභෝගික පැමිණිලි

“විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණවල කල් පැවැත්ම සඳහා එම භාණ්ඩයේ ගුණාත්මකභාවය මෙන්ම, භාණ්ඩ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා විදුලිබල සැපයුමෙහි ගුණාත්මකභාවය ද බලපායි. පාරිභෝගික අධිකාරිය වෙත ලැබෙන පැමිණිලි අතර එලෙස විදුලිබල සැපයුමෙහි සිදුවන වෙනස්කම් (High voltage) නිසා භාණ්ඩවලට හානි සිදුවූ පැමිණිලිද ඇතුළත් වේ.

විගණනය මගින් පෙන්වා දී ඇති කරුණ ජාතික වැදගත්කමක් ඇති කරුණක් ලෙස සලකන අතර, මේ පිළිබඳව අධිකාරියෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කිරීමට සටහන් කරගත් බැව් කාරුණිකව දන්වමි.”

3.2.4 ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව

ආනයනික ජංගම දුරකථන භාවිතා කරනු ලබන ග්‍රාහකයාට ඒ මගින් ඇතිවන සෞඛ්‍ය ගැටලු අවම කිරීම හා එහි ගුණත්වය වැඩි කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාවේ අවධානය යොමු කළ යුතුය. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු තීරීක්ෂණය විය.

(අ) ජංගම දුරකථන ආනයනය

අවසන් වසර 5 තුළ ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාවේ අනුමැතිය යටතේ ආනයනය කරන ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණය සහ දැනට භාවිතා කරන ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	අනුමැතිය මත ආනයනය කළ ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණය
-----	-----
2012	3,858,422
2013	3,061,825
2014	4,493,505
2015	4,827,228
2016 ජුනි දක්වා	2,718,220
එකතුව	18,959,200

එසේම ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව විසින් විගණනයට ලබා දුන් තොරතුරු වලට අනුව 2016 ජූලි 31 දිනට ජංගම දුරකථන භාවිතා කරන පාරිභෝගික සංඛ්‍යාව 24,717,673 ක් වේ. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- i. විදේශීය පරීක්ෂකයන්ගෙන් ලබාදෙන අනුමැතිය යටතේ ආනයනය කරන ජංගම දුරකථන එම අනුමත පිරිවිතරයන්ට අනුව නිවැරදි ද යන්න පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීම.
- ii. විදේශීය පර්යේෂකයන්ගෙන් ලබාදෙන අනුමැතිය මත මෙරටට දුරකථන ආනයනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව අවසරය ලබාදුන්නද එම පරීක්ෂණාගාරවල පැවැතිය යුතු ප්‍රමිතිය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභා පනතින් නියාමනයන් ඇතුළත් වී නොමැති නිසා එම පරීක්ෂණාගාරයන් මගින් ලබාදෙන වාර්තා වල විශ්වාසය අඩුවීමට ඉඩකඩ ඇති බැවින් ගුණත්වයෙන් අඩු ජංගම දුරකථන ආනයන කිරීමේ අවදානමක් පැවතීම.

iii. 2012 වර්ෂයේ සිට 2016 ජුනි දක්වා ආනයනය කරනු ලැබූ ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණය 18,959,200ක් වූ අතර 2016 ජූලි වන විට ජංගම දුරකථන ග්‍රාහකයින් ගණන 24,717,673ක් විය. ඒ අනුව වර්ෂ 4 ½ ක් තුළ ආනයනික ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණයට වඩා භාවිතා කරන ජංගම දුරකථන ප්‍රමාණය මිලියන 5.8කින් වැඩිවී තිබූ අතර ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාවේ අනුමැතියකින් තොරව මෙරටට ආනයනය කරන ජංගම දුරකථන නිසා, මෙම වැඩිවීම එලෙස අනවසරයෙන් ආනයනය කරනු ලබන ජංගම දුරකථන අධීක්ෂණයට ලක්කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) අදාළ පනතේ විධිවිධාන ප්‍රමාණවත් නොවීම

පවත්නා දත්ත අනුව ජංගම දුරකථන 4,100,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් වාර්ෂිකව ආනයනය කළද මෙම ආනයනය කරන ජංගම දුරකථනවල ජීවිත කාලය කෙටිකාලීනවීම නිසා ඉක්මනින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බවට පත්වේ. තවද ජංගම දුරකථන පහසුකම් ලබාදෙන ආයතන විසින් ඉවත් කරනු ලබන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභා පනතේ ඇතුළත්ව නොමැති අතර මේ සම්බන්ධ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ක්‍රමවේදය ප්‍රමාණවත් නොවීය. ඒ අනුව ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිතව පැන නගින අපද්‍රව්‍ය විශාල වශයෙන් පරිසරයට එක් වන බැවින් ඒවායේ ඇති අහිතකර තත්ත්වය පිළිබඳ පාරිභෝගිකයා දැනුවත් වීම ඉහල මට්ටමක පැවැතිය යුතු වේ. එම ද්‍රව්‍ය අපහරණය කිරීමේ නිසි සැලැස්මක් හෝ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක නොකිරීම හේතුවෙන් අනාගතයේදී ඉතා හයානක වූ පාරිසරික ගැටලු නිර්මාණය වීමට බොහෝ ඉඩකඩ ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාවේ අදහස් දැක්වීම

“(අ) (i), (ii) මේ සඳහා ඉදිරියේදී පරීක්ෂාගාරයක් පිහිටුවීමට කටයුතු සම්පාදනය වෙමින් පවතී.

(iii) වෙනසට හේතු වූ සාධකයක් ලෙස (Dual Sim) පහසුකම් සහිත ජංගම දුරකථන භාවිතය ප්‍රචලිත වීම සැලකිය හැක.

(ආ) ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය විධිමත්ව බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයන් සඳහා විශේෂ අධීක්ෂණයක් කොමිෂන් සභාව සිදු කරන ලද අතර එම අධීක්ෂණ වාර්තාව ලෝක විදුලි සංදේශ සංගමය වෙතද ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකාවේ සියළු දුරකථන සමාගම්හි ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් කැඳවා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය විධිමත්ව බැහැර කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් පිළිබඳව සාකච්ඡා කළ අතර එහිදී සියළු දුරකථන පාරිභෝගික සේවා මධ්‍යස්ථානවල අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ බඳුන් තැබීමට සහ පාරිභෝගික දැනුවත් කිරීමේ වැඩ සටහන් සකස් කිරීමට තීරණය කරන ලදී.

- 2016 ඔක්තෝබර් මස 24 සිට 30 සතිය ජාතික විදුලි සංදේශ හා තොරතුරු තාක්ෂණ අපද්‍රව්‍ය නිවාරණය කිරීමේ සතියක් ප්‍රකාශයට පත්කොට විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒවා නම්,
  - ✓ මහජනතාව දැනුවත් කිරීමට කෙටි පණිවිඩයක් මගින් සියළු ජංගම දුරකථන ග්‍රාහකයන් සම්බන්ධ කර ගැනීම.
  - ✓ සියළුම දුරකථන සමාගම් පාරිභෝගික සේවා මධ්‍යස්ථානවල ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර එම අපද්‍රව්‍ය රැස් කළ අතර ඒවා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන වෙත යොමු කරන ලදී.
  - ✓ විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභා පරිශ්‍රය තුළද ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීමේ ස්ථානයක් ඇති කර පවත්වාගෙන යාම.”

3.3 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධ පොදු නිරීක්ෂණ

3.3.1 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය හැසිරවීමට බලපත්‍ර ලබා ගැනීම

2008 අංක 01 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝගයන්හි 16(අ) නියෝගය ප්‍රකාරව උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය හැසිරවීම සඳහා බලපත්‍රයක් ලබාගැනීමට ඉල්ලුම් කිරීමේදී ඒ සමඟම වලංගු රක්ෂණ සහතිකයක් හෝ වෙනත් යම් ආකාරයක මූල්‍ය ඇපයක් ඉදිරිපත් කළයුතු වේ. එසේ වුවද බලපත්‍රලාභී ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන්ට අදාළව පවත්වාගෙන යනු ලබන ලිපිගොනු වලට අනුව ඔවුන් ලියාපදිංචි කිරීමේදී එවැනි රක්ෂණ ආවරණයක් ලබාගැනීම පිළිබඳ තොරතුරු අනාවරණය නොවූ අතර මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය එම රක්ෂණ ආවරණය ඉදිරිපත් කර තිබේදැයි සැලකිල්ලට ගැනීමකින් තොරව බලපත්‍ර ලබාදීමට කටයුතු කර ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

භෞතිකව පරීක්ෂා කරන ලද බලපත්‍රලාභී අපද්‍රව්‍ය එක්රැස් කරනු ලබන ආයතන 06 කින් කිසිදු ආයතනයක් අදාළ රක්ෂණය ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

3.3.2 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතුකරන ආයතනවල ස්වාධීනත්වය

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ආයතන භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීමේදී ඒවායේ ඇති අපද්‍රව්‍ය පිළිවෙලකට වෙන් කිරීමකින් තොරව, බහාලුම් වලට එකතු කිරීම සිදු කරන බව නිරීක්ෂණය විය. අපද්‍රව්‍යන් නිසා ඒවා බොහෝ විට ශ්‍රී ලංකා රේගුවේ අධීක්ෂණයට ද ලක් නොවන බැවින් අපද්‍රව්‍ය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවෙන් අපනයනය කිරීම තහනම් කර ඇති තඹ වැනි වටිනා ලෝහ කොටස් ද, අපනයනය මගින් බැහැර කිරීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි වීම නිසා ඒ සම්බන්ධයෙන් යොමු විය යුතු අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවීය.

3.3.3 සේවක පිරිවැටුම

ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේදී පවතින ප්‍රධානතම ගැටළුව සේවක හිඟකම බව බලපත්‍රලාභී අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ආයතනවල ප්‍රධානීන් පවසා සිටින ලදී. රැකියාව සඳහා පැමිණෙන සේවකයන් ස්ථිරව එම රැකියාවේ නියැලීමට ඇති මැලිකම නිසා ඔවුන් දෛනික වැටුප් ලැබීමට රුචියක් දක්වන අතර ඒ හේතුව මත දිනපතා රැකියාවට පැමිණීම අක්‍රමවත් බව නිරීක්ෂණය විය. මෙවැනි රැකියාවක් සඳහා සමාජයේ අඩු පිළිගැනීමක් පැවතීම, ශරීර වෙහෙසා වැඩ කිරීමට සිදුවීම වැනි හේතු නිසා ආකර්ශනීය වැටුපක් පිරිනැමුවද සේවක පිරිවැටුම ඉතා ඉහල මට්ටමක පවතින අතර ඒ මගින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

3.3.4 CRT වර්ගයේ උපකරණ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම

2008 අංක 01 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝගයන්හි VIII වන උපලේඛනය අනුව භාවිතයෙන් ඉවත් කළ රූපවාහිනී යන්ත්‍ර එකතු කිරීම සඳහා බලපත්‍ර ලබාගැනීම පිළිබඳ විධිවිධාන ඇතුළත් නොවූවද ජාතික පාරිසරික නියෝග 15 යටතේ ආයතන 2කට ඒ සඳහා බලපත්‍ර ලබාදීමක් සිදුකර තිබුණි. ඒ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) CRT වර්ගයේ උපකරණ අපහරණ ක්‍රියාවලිය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජනනය වන භාවිතයෙන් ඉවත් කරන CRT වර්ගයේ උපකරණ අපද්‍රව්‍ය ලෙස අපනයනය කිරීමේ අවසරය, ලියාපදිංචි ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන පෞද්ගලික ආයතනයකට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ලබාදී තිබුණි. CRT තාක්ෂණය ඇතුළත් උපකරණ තුළ විශාල වශයෙන් බැර ලෝහ අඩංගු වේ. උදාහරණ ලෙස අගල් 21 ප්‍රමාණයේ රූපවාහිනියක ඊයම් (Led) කිලෝග්‍රෑම් 2.6 අඩංගු වන බවත්, එම උපකරණ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය සඳහා අපනයනය කිරීමේදී එම උපකරණ එකක් වෙනුවෙන් රු.400 ක වියදමක් දැරීමට සිදුවීමත්, ඒ අනුව අපද්‍රව්‍ය

එකතු කරන්නන් විසින් රූපවාහිනී හා එම වර්ගයේ පරිගණක මොනිටර් තුළ ඇතුළත් ඔවුන්ට පහසුවෙන් අලෙවිකළ හැකි ප්ලාස්ටික් හා පරිපථ ගලවා ඉවත් කර අපනයනය කිරීම/ අලෙවි කිරීම සිදු කරනු ලබයි. පාරිසරික වශයෙන් වැඩි බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන මෙම වර්ගයේ උපකරණ තවදුරටත් මෙරටට ආනයනය කරනු ලබන අතර පසුගිය වර්ෂවල ඒවා ආනයනය කිරීම පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	ආනයනය කරන ලද CRT උපකරණ (Kg)		එකතුව (Kg)
	භාවිතා කරන ලද	අළුත්	
2010	514,551	8,446,844	8,961,396
2011	6,800,331	14,281,326	21,081,657
2012	309,974	12,784,554	13,094,529
2013	156,721	12,440,176	12,596,897
2014	45,585	12,562,439	12,608,024
2015	48,419	17,797,518	17,845,937

(ආ) අපනයනය කරනු ලබන CRT වර්ගයේ උපකරණ

ශ්‍රී ලංකාවේ CRT වර්ගයේ උපකරණ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය සඳහා බලපත්‍රලාභී ඉහත ආයතනයේ කටයුතු භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීමේදී අනාවරණය වූ පරිදි, ප්ලාස්ටික් හා පරිපථ ගලවා ඉවත් කරනු ලබන CRT උපකරණ විශාල වශයෙන් අපනයනය නොකර පරිශ්‍රය තුළ එක්රැස්කර තිබුණි. ඒ අනුව මෙලෙස කොටස් ගලවා ඉවත් කරනු ලැබූ අපද්‍රව්‍ය පරිසරයට හානි නොවන පරිදි අපහරණය කිරීම තවදුරටත් ගැටලුවක් බවට හඳුනාගත හැකි විය.

(CRT වර්ගයේ උපකරණ ගොඩගසා තිබූ අයුරු)

(ඇ) CRT වර්ගයේ උපකරණ වල හානිකර කොටස්

මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත 2016 පෙබරවාරි 23 සිට 2017 ජනවාරි 11 කාල පරිච්ඡේදය දක්වා සංකේත අංක 854091 යටතේ නෙදර්ලන්තයට CRT IWOMT වර්ගයේ උපකරණ අපනයනය කිරීම සඳහා බලපත්‍ර

ලබා දී තිබුණද සත්‍ය වශයෙන් කාල පරිච්ඡේදය තුළ අපනයනය කර තිබූ ප්‍රමාණය මෙ.ටොන් 6ක් පමණක් විය. තවද බලපත්‍ර ලාභීන් මූල්‍ය වටිනාකමක් සහිත පරිපථ ගලවා ඉවත් කර විශාල හානියක් ඇති CRT සහිත උපකරණ අපිළිවෙලට ගොඩගසා තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.3.5 “ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය වලින් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්” යන සංකල්පය

“ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය වලින් තොර ශ්‍රී ලංකාවක්” යන තේමාව යටතේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ලැයිස්තු ගත අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ආයතන 03ක්ද, විදුලි සංදේශ ආයතන 03ක්ද, විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ අලෙවිකරණ ආයතන 05ක්ද, මූල්‍ය ආයතන 01ක්ද, සෞඛ්‍ය ආයතන 01ක් හා වෙනත් ආයතන 03ක්ද සමඟ වසර 2 ක කාලසීමාවකට බලපැවැත්වෙන පරිදි 2014 මැයි 26 දින අවබෝධතා ගිවිසුම් (MOU) වලට එළඹ තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- i. ඉහත ආයතන 16 හි වසර 2 ක ගිවිසුම්ගත කාලසීමාව 2016 මැයි මස 25 දිනෙන් අවසන් වී තිබුණද 2016 සැප්තැම්බර් 27 දින වන විටත්, කිසිදු ආයතනයක් නැවත ගිවිසුම්ගත වීමට ඉල්ලුම්කර නොතිබූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අවධානයද යොමු කර නොතිබුණි.
- ii. දෙපාර්ශවය ඇතිකර ගෙන ඇති අවබෝධතා ගිවිසුම් ප්‍රකාරව වාර්ෂිකව අදාළ ආයතන වල ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ සමාලෝචනයක් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් කළ යුතු වුවද ලැයිස්තුගත ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ආයතන හැර අනෙකුත් ආයතනවල සිදු කළ යුතු සමාලෝචනය පසුගිය වසර 2 ක කාලසීමාව තුළ සිදුකර නොතිබුණි.
- iii. අවබෝධතා ගිවිසුම්වලට එළඹ සිටි බොහෝ ආයතන සිය සමාගමේ සාමාජීය වගකීම (CSR) ඉටුකිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ලෙස හා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ ලාංඡනය භාවිතා කරමින් සිය වෙළඳපොළ සඳහා ප්‍රචාරණයක් ලබාගැනීමේ අදහසින් පමණක් උක්ත වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කර තිබූ බැවින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය අවම කිරීම සඳහා ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් සිදු වී නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- iv. එමෙන්ම ගිවිසුම් ප්‍රකාර ක්‍රියාත්මක නොවන ආයතන වලට එරෙහිව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහාද විධිවිධාන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය සතුව නොතිබීම මත අවබෝධතා ගිවිසුම් වලට නොඑළඹෙන ආයතන සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අපහසු වී තිබුණි.

3.3.6 ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය දේශීය වශයෙන් සිදු කිරීම

මෙරට තුළ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීමේ කාර්යය පෞද්ගලික ආයතනයකට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ලබාදී තිබුණි. ඒ සඳහා ඉදිරිපත්කළ පරිසර අධ්‍යයන වාර්තාව අනුව මෙරට තුළ ජනනය වන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීමෙන් රත්‍රං, රිදී, ජලැටිනම්, පැලඩියම් සහ තඹ යන ලෝහයන් ලබා ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් මුදල් ආයෝජනය කර 2016 නොවැම්බර් මස මෙහෙයුම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. එමඟින් දිනකදී ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මෙ.ටොන් 1 ක් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබූ නමුත් 2013 වසරේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා එම ආයතනය විසින් ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කර තිබුණද ඒවා ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කර හෝ අපනයනය කොට නොතිබුණි. වසරින් වසර ඔවුන්ගේ බලපත්‍ර අළුත් කිරීමේදී මෙම තත්ත්වය පිළිබඳ අවධානය යොමු කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(අ) විදුලි පහන් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය

ඉවත දමන, භාවිත කරන ලද සංයුක්ත බිඳුණු හා ප්‍රමිතියෙන් තොර ප්‍රතිදීප්ත විදුලි පහන් කළමනාකරණය සඳහා බලපත්‍රලාභියෙකු ලෙස ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කිරීම සඳහා පහසුකම් පෞද්ගලික ආයතනයක් විසින් ඇති කර තිබූ බැවින් රසදිය හා උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය වෙන් කිරීමේ හැකියාව පැවති අතර එහි වාර්ෂික ධාරිතාවය විදුලි පහන් 182,200,000 ක් විය. ආයතනය විසින් 2013 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කරන ලද විදුලි පහන් සංඛ්‍යාව 2,813,795ක් විය.

මෙරටට වාර්ෂිකව ආනයනය කරන ප්‍රතිදීප්ත විදුලි පහන් සහ ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කරන ප්‍රතිදීප්ත විදුලි පහන් පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	ආනයනය කළ ප්‍රමාණය	එම ආයතනය මගින් ප්‍රතිචක්‍රීකරණය කළ ප්‍රමාණය
2010	18,075,563	-
2011	21,518,973	-
2012	16,382,313	-
2013	17,291,648	917,382
2014	16,777,844	1,056,978
2015	16,064,876	839,435
	<u>106,111,217</u>	<u>2,813,795</u>

(ආ) ප්‍රතිවක්‍රීයකරණ කටයුතු ඉටුනොකරන ආයතන

මෙරටට ප්‍රතිදීප්ත විදුලි පහන් ආනයනය කරන අනෙකුත් ආයතනයන් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණයට අදාළ බලපත්‍ර ලබා නොතිබූ නමුත් ඉහත පෞද්ගලික ආයතනයට අනෙකුත් ආයතනයන් හි ප්‍රතිදීප්ත විදුලි පහන් ප්‍රතිවක්‍රීයකරණය කිරීමේ හැකියාව පැවතුණද මෙසේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය නොකරන ආයතන සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

නිර්දේශ

- i. ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන්වනු ලබන ලෙක්ස් මාර්ක් ටෝනර් උපකරණයේ ශ්‍රී ලංකික නියෝජිත ලෙස ඊවිස් පෙරිපරල්ස් ආයතනය ක්‍රියාත්මකවන අතර ඔවුන් සාමාජීය වගකීම සංකල්පය යටතේ (CSR) උත්පාදකයා වගකීමේ ක්‍රමවේදය අනුගමනය කොට භාවිතයෙන් පසු ඉවත් කරනු ලබන ටෝනර් ඇසුරුම් අපනයනය කරනු ලබයි. එම ආයතනය ප්‍රායෝගිකව උත්පාදකයා වගකීමේ සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කරන අතර අනෙකුත් අදාළ ආයතන විසින් ද මෙම සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කරවීමට කටයුතු කිරීම.
- ii. අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ආයතනවල සේවකයින්ට ක්ෂේත්‍රයට උචිත ආරක්ෂිත පරිසරයක් සේවය සඳහා ඇති කිරීම.
- iii. රජයේ හෝ පෞද්ගලික ආයතනයන්වලින් බැහැර කරන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය දැනට වෙන්දේසි මාර්ගයෙන් ඉවත් කිරීම සිදුකරන අතර එහිදී නැවත පාවිච්චිකළ නොහැකි භාණ්ඩ මෙන්ම නැවත පාවිච්චිකළ හැකි භාණ්ඩද එකවර ඉවත් කරනු ලැබේ. එම භාණ්ඩ ආයු කාලය අවසන් වූ හා නොවූ ලෙස වෙන්කර ඉවත් කිරීම සිදුකළ යුතු අතර එහිදී ජීව කාලය අවසන් වූ භාණ්ඩ බලපත්‍ර ලාභී අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන්ට ලබා දිය යුතුය. ජීව කාලය අවසන් නොවූ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය නැවත භාවිතය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිත ආයතනය වැනි ආයතන වෙත යොමු කිරීමට කටයුතු කිරීම.
- iv. රාජ්‍ය ආයතන වලින් බැහැර කරන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි නම් එම අපද්‍රව්‍ය පැහැදිලිව හඳුනාගෙන වෙන්දේසි කිරීමට සහ අනෙකුත් ඉවතලන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය විනාශ කිරීමට නිර්දේශ නොකොට එම අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කරන බලපත්‍ර ලාභී ආයතනය වලට ලබාදීමට කටයුතු කිරීම සඳහා වක්‍රලේඛ නිකුත් කිරීම හා මෙම අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන්ගේ නාම ලේඛනය එම වක්‍රලේඛය සමග සියලු රාජ්‍ය ආයතනවලට දැනගැනීමට සැලැස්වීම.

- v. රාජ්‍ය ආයතනවල භාණ්ඩ සමීක්ෂණයෙහි ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය විනාශ කිරීම සඳහා නිර්දේශ නොකළ යුතු අතර ඒ සඳහා පළාත් මට්ටමින් හෝ දිස්ත්‍රික් හෝ වෙනත් පහසු ලෙස මට්ටමින් එම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයට එකතු කිරීමට ක්‍රියා කළ යුතුය. ඒ සඳහා පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධ කරගත හැකි අතර එම එකතු කරන අපද්‍රව්‍ය බලපත්‍රලාභී අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන ආයතනවලට, කාර්මික පුහුණු ආයතනවලට සහ පාසල් වලට ලබා දීම මගින් ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු වලට මෙන්ම නැවත ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා යොදාගත හැකි වීම.
- vi. දැනට භාවිතා කරන භාණ්ඩ සමීක්ෂණ ආකෘති සුදුසු පරිදි සංශෝධනය, අදාළ මුදල් රෙගුලාසි සංශෝධනය.
- vii. කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයෙන් බැහැර ප්‍රදේශවල ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම කාර්යක්ෂමව සිදුකිරීම සඳහා ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය එක් රැස් කිරීමේ අවස්ථාවන් හා ස්ථාන (Drop off events and places) ගණන වැඩි කිරීම.
- viii. සන අපද්‍රව්‍ය, උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍ය, විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය, රෝහල් අපද්‍රව්‍ය සඳහා පොදු ධුරාවලිය වෙනුවෙන් ඒ සඳහා විශේෂිත වෙනම ධුරාවලියක් නිර්මාණය කළ යුතුවීම.
- ix. පාසල් විෂය මාලාවට ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ පාඩම් මාලා ඇතුළත් කිරීම.
- x. පරිගණක හා ජංගම දුරකථන මගින් නිපදවෙන විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය උපද්‍රවකාරී අපද්‍රව්‍යයන් ලෙස සලකා ඒවා ජනනය, ගබඩා කිරීමේදී, ප්‍රවාහනය කිරීමේදී ආදී අවස්ථාවන් හිදී අනුගමනය කළයුතු ක්‍රමවේදය මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් සකසා 2008 අංක 01 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) ඇතුළත් කර ඇතත් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොකිරීම නිසා එවා ප්‍රායෝගිකව තහවුරු කිරීම සඳහා පරිසර අධිකාරියේ අධීක්ෂණ වාර ගණන වැඩි කිරීම මෙන්ම බලපත්‍ර අළුත් කරන අවස්ථාවේදී හෝ පැමිණිල්ලක් ලද විට සිදුකරන පරීක්ෂා කිරීම් ක්‍රියාවලිය ඉහළ නැංවීමෙන් විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය එකතු කරන්නන් අදාළ ක්‍රමවේදයන්ට ක්‍රමානුකූලව අනුගත කර ගැනීම.
- xi. විද්‍යුත් අපද්‍රව්‍ය එකතුකරන්නන් වෙත බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේදී සහ අළුත්කිරීමට 2008 අංක 01 දරන ජාතික පාරිසරික (ආරක්ෂණ හා තත්ත්ව) නියෝගයන්හි 15 (අ), 16 වගන්තිය ප්‍රකාරව සෑම බලපත්‍ර ඉල්ලුම් කරන්නෙක් වෙතින්ම පිළිගත හැකි වලංගු රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.
- xii. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී භාවිත වන යෙදවුම් ද්‍රව්‍ය හා තාක්ෂණය වෙනස් කිරීම හා යහපත් නිෂ්පාදන පුරුදු යොදාගැනීම මගින් අපද්‍රව්‍ය ජනනය වන මූලාශ්‍ර පාලනය.

- xiii. අපද්‍රව්‍ය ශුන්‍ය සංකල්පය (Zero Waste Concept) එනම් අපද්‍රව්‍යක් වෙනත් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියකට අවශ්‍ය වන්නා වූ තවත් යෙදවුමක් ලෙස භාවිතා කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- xiv. අදාළ පහසුකම් පවතීනම් උපකොන්ත්‍රාත් ක්‍රමය අනුව ප්‍රාදේශීයව පිහිටි ආයතනයන්ටද ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය රැස්කිරීම සඳහා බලපත්‍ර ලබාදීම මගින් ප්‍රදේශයෙන් ජනනයවන ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ හැකියාව ගොඩනගා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.
- xv. වැඩියෙන් පාරිභෝජනය කරන භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේදී ඒවායේ ගුණත්වය සම්බන්ධව ප්‍රමිති තීරණය කර ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- xvi. වැඩි ආයු කාලයක් සහිත විද්‍යුත් උපකරණ ආනයනය කිරීමට පෙළඹවීම.
- xvii. සිඵල්ඵල් විදුලි බුබුළු ආනයනය කිරීමේදී ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය සිදු නොකරන ආයතනවලට ආනයනය කිරීමට අවසර ලබානොදීම.

ආයතනයේ අදහස් දැක්වීම

3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6 ඡේද සඳහා ආයතනය අදහස් දක්වා නැත.

4. නිගමනය

- i. ශ්‍රී ලංකාවේ ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු සිදුකරන ප්‍රධාන ආයතනය මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වන අතර දැනට බලපවත්නා නීති, රීති ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් ඒ සම්බන්ධයෙන් වන සිය කාර්යභාරය ඉටු කිරීම පසුගාමී තත්ත්වයක පවතී. එබැවින් පවත්නා නීති රාමුව ශක්තිමත් කිරීම හදිසි කටයුත්තක් බව නිගමනය කරනු ලැබේ.

- ii. පාරිභෝගිකයා දැනුවත් කිරීම ඉලෙක්ට්‍රොනික අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ ප්‍රධානතම අංගයක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකි අතර එසේ දැනුවත් කිරීම සඳහා මෙතෙක් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග ඵලදායීකව ක්‍රියාත්මක වී නොමැතිවීම හේතුවෙන් ඒ සඳහා කඩිනමින් පියවර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිගමනය කරනු ලැබේ. මේ සඳහා නිෂ්පාදකයා විසින්ම එය කළමනාකරණය කිරීමේ වගකීම දැරීම (EPR සංකල්පය) ඉතා ඉක්මනින් හඳුන්වාදීම අවධාරණය කරනු ලැබේ.

- iii. කල්පවත්නා හා ගුණත්වයෙන් යුත් විද්‍යුත් හා විදුලි උපකරණ සහ භාණ්ඩ පමණක් ආනයනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විධිවිධාන යෙදීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් ලෙස නිගමනය කරනු ලැබේ.

එච්.එම්.ගාමිණී විජේසිංහ

විගණකාධිපති

2017 දෙසැම්බර් 19 දින